

ANT

Haftalık Dergi • 7 Şubat 1967 • Sayı: 6 • 125 Kuruş



Milletin
parası
komünizm
tüccarlarına
yediriliyor



ÖZEL SEKTÖRÜN POSTACILARA OYUNU!

HAFTANIN NOTLARI



Milli Güvenlik Kurulu'ndaki görüşmeler üzerine Çetin Altan'ın beş fıkrasından dolayı takibat açılmış ve dokunulmazlığının kaldırılması istenmiştir.

İnönü'nün taktiği

■ Başbakan Demirel ile yaptığı görüşmede Tural meselesi üzerinde durduğunu yazan gazetelere İnönü yazılı bir açıklama göndererek «Tural konusuna tek kelime ile değinilmediğini bildirdi. Bu yazılı açıklama, İnönü'nün usulü ve metodunu bilenler için dikkati çekicidir. İnönü'nün Tural meselesini şimdilik ertelediği, Feyzioğlu meselesine çözüm yolu bulduktan sonra Tural meselesine eğileceği anlaşılmaktadır.

Kime kredi?

■ Ziraat Bankası Genel Müdürü 1967 yılında kredi miktarının yüzde 25 oranında artırdığını açıkladı. Krediler, büyük toprak sahiplerine verildiğine göre, topraksızların ve az topraklı olanların yararlanacağı bir şey yoktur.

Kimin vekili?

■ CHP Milletvekili Ali Cüceoğlu, AP Milletvekili Kaya Özdemiroğlu ve Bağımsız Milletvekili Mehmet Ali Arsan'ın Almanya'daki işçilerden para topladıkları açıklandı. Bu olay da, ister CHP li olsun, ister AP'li olsun, bazı milletvekillerinin aslında kimin vekili olduklarını ortaya koymuştur.

Eski plaklar

■ Demirel Milli Güvenlik Kurulu toplantısına gitmeden önce yazılı demec vererek ko-ünizme karşı «yanık bulutmayı tavsiye edenlerin vatani ve kanunî vazife yaptıklarını söyledi. Ama, anayasa «mneni «ına taşarak «özgürlükleri bir anda ortadan kaldırmak tehditlerinden hiç söz etmedi. Demirel de, kendisinden önceki siyasiler gibi, eski plakları çalmaktadı. Ancak halkın artık bu plaktan gına geldiğinin farlında değildir.

Polis nerede?

■ Başkentte suçlar ve mukaddesatçılar tarafından «Moskof uşaklarına ihtars başlıklı binlerce beyanname dağıtıldı. Bu dağıtım siyasî polisin gözleri önünde yapıldığı halde hiçbir müdahalede bulunulmadı. Aynı gün, bundan aylarca önce yayınlanan «Teori ve Pratik» adlı kitaptan ötürü Sol Yayınlar Genel Yönetmeni Muzaffer Erdoğdu tutuklanarak cezaevine gönderildi.

Yol göründü

■ Türkiye'de işsizliği gidermek için büyük umutlarla Almanya'ya gönderilen Türk işçilerinden 9 Bin'inin 31 Mart'ta Almanya'dan «erthalacağı Yeni Gazete tarafından açıklandı. Kompradör kapitalizminin çaresizliklerini işçilerin emeğini yok pahasına Avrupa kapitalistine satarak gözden saklamak isteyenlerin foyası yavaş yavaş meydana çıkmaktadır.

Zam... Zam...

■ Hükümet, sigaraya ve içkiye «1967 bütçesine 317 Milyon Liralık ek gelir sağlamak amacıyla zam yaptı. Böylece bütçenin yükü, vasıtalı vergilerle yine fakir fıkaranın sırtına yüklendi. Zam daha telsizle bildirilmeden piyasadan sigara ve içkinin çekildiği, sayım yapıldıktan sonra ertesi gün ortaya çıktı. Böylece belli bir aracı zümresi, daha bütçeye gelir sağlanmadan zengin edilmiş oldu.

Anarşi!

ÇAĞLAYANGİL

■ Bazı çimento fabrikalarında yolsuzluklar yapılmıştı. Bunlar AP'nin muhalefeti yüzünden Meclis'te görüşülüyordu. Nihayet AP Milletvekili Nihat Özel AP Grubu'na bu konuda bir önerge verdi. Çimento fabrikalarındaki yolsuzluklardan çıkarılanlar önergenin görüşülmesini istemiyorlardı. «Hırsızlar, dalavereci» suçlamaları arasında çimento yolsuzluğunun gündeme alınması reddedildi. Kavga dan biraz önce aynı AP Grubu, «komünizm tehlikesinin arttığı» yolunda bir bildiri yayınlamakla «anarşik hareketlerin yeni tedbirlerle önlenmesini» açıklamıştı. Bahsedilen tehlikenin kimleri korkuttuğu ve anarşinin nerede olduğu AP Grubu'ndaki kavga ile daha iyi anlaşılıyordu.

Kime inanalım?

■ Dışişleri Bakanı Çağlayangil Senato'da «AP Sovyet Rusya ile dostluk kurmanın hiçbir zaman aleyhinde olmamıştır. Bizim düşmanımız Sovyet Rusya Devleti değil, anayasamızın reddettiği komünizmdir. Sovyet Rusya ile kurulan dostluk için benim malın, benim malım, diye bir şey söylemeğe imkân yoktur dedi. Oysaki Genel Kurmay Başkanı Tural bir hafta önce, Türkiye'yi yıkıcı faaliyetlerin hepsinin Moskova'dan idare edildiğini söylemişti. Acaba vatandaş hangisine inanacaktır? Dışişleri Bakan'ına mı, Genel Kurmay Başkanı'na mı?

Öncülük!

■ Amerikan Ordusu artığı olan F-5 jet uçaklarının verilmesi dolayısıyla Bandırma'da düzenlenen törende bütün generallerin önünde konuşan Amerikan Büyükelçisi Bay Hart, F-5'lerin «müthiş bir silah» olduğunu belirtti. Cemal Tural ise «Türk toprakları üzerinde uzun zamandan beri kurulmuş bir dostluğun yeni başarısını öğerek «Çocuklarımız yarın feza aracılarımızın öncüsü olacak» dedi. Bütün fenalıkları bir anda yok etmeğe muktedir olanlar, herhalde çocuklarımızı bir anda feza öncüsü yapmak iktidarına da sahip bulunuyorlar!



Birleşik Arap Cumhuriyeti uçakları geçtiğimiz hafta Suudi Arabistan'ın Nacran Köyü'nü bombardıman etmişlerdir.

Yücel

Böyle olmazsa öyle olmayacak. Bu davada görev almak herkeşe nasip olmaz. Ben yürekli olmazsam, sen yürekli olmazsan değişmeyecek kaderi çocuklarımızın.

Tarih boyunca suya dökülüp boğulan karıncalar gibi, bu topraklar için ölen bu toprak yüzü halk, kralların, şahların, beylerin, sınırdöçülerin keyfine keyf, topraklarına toprak katmışlardır. Kendileri hâlâ aq. Bu aqların gerçekten sahibi genç kuşaklar sizler olacaksınız. Ne mutlu bu gençliğe ki görevinin aileyi içinde ve titiz, bir santim bir milin geri yok. Yalnız ne kadar elin, kolun, dilin bağlı olmazsa o kadar bu menlemete, bu millete faydalı olursun.

Sana güvenin var, akıl yolunu seç oğlum. Hepinizin gâzilerinden öper, başarılar dilerim.

26/1/1967

Baban
Osman Yaman

(Signature)

BİR BABADAN TUTUKLANAN OĞLUNA

● T.M.T.F. Olayları sırasında tutuklanan gençlerden Yücel Yaman'ın Kırıkkale'de, Zafer Caddesi, 11 numarada terzilik yapan babası Osman Yaman, olay üzerine oğluna ANT Dergisi aracılığıyla bir mektup göndermiştir. Sadece Yücel'e değil, bütün oğullara ve babalara duyururuz...

Vietnam

■ Vietnam Yeniyılı dolayısıyla 8 - 12 Şubat tarihleri arasında uygulanacak olan yeni ateşkes, sürekli bir barışın sağlanması yönünden umutları artırdı. Ne var ki, Birleşik Devletler, her defasında olduğu gibi, şimdiden olumsuz tavırlar takınarak, barış umutlarını daha doğar doğmaz suya düşürüyor. Nitekim, Başkan Johnson'un "her akşam yatarken Vietnam savaşını bugün de sona erdiremediğini düşünüyorum" diyerek gece uykularının kaçtığını açıklamasına rağmen Dışişleri Bakanı Dean Rusk, İngiliz televizyonunda yaptığı konuşmada kuzeğin bombalanmasından vazgeçilmesinin hiçbir sonuç veremeyeceğini ileri sürdü.

Tütün

■ Tekel Bakanı'nın "tüccara göz kırpan" sözleri yüzünden Ege ekici tütün piyasası ekiciler için tam bir yıkım oldu ve fiyatlar 3 Lira'ya kadar düştü. İzmir'de ekicilerin meselelerini yakından izleyen TİP Milletvekili Bahadın, bu düzen değişmeden ve köylü kendi toprağının sahibi olmadan alınterinin karşılığını alamayacağını söyledi.

Üzüm Dampingi

■ Pamuktaki dampington sonra Amerika'nın üzümde de dampinge girişmesi en büyük üzüm üreticilerinden olan, Türkiye, Yunanistan ve Avusturalya'da büyük tepki yarattı. Üç ülkenin ihracatçı birlikleri, dampinge engel olunması için Dünya İhracatçılar Birliği nezdinde teşebbüsler geçtiler. Üzüm rekoltesinin bu yıl rekor seviyeye ulaştığını ileri sürerek dampinge girişen Amerika'nın bu hareketi, az gelişmiş ülkeleri tarımsal yönden de baskı altında tutmasının yeni bir örneğidir.

TRT ve Anday

■ TRT Yönetim Kurulu Üyesi Melih Cevdet Anday, bir açıklama yaparak kanunun açık hükmüne rağmen Amerikan radyolarının Türkiye'de diledikleri gibi yayında bulunduklarını, çalışma şekilleri hakkında bilgi isteyen yazılara dahi cevap vermediklerini söyledi. Ayrıca TRT'nin TİP Lideri Aybar'ın konuşmasını sansür etmesi üzerinde de durarak "Eğer siyasal tercihler eğilimi bir kez TRT içinde başlayacak olursa, bunun ne gibi heves ve akımlara kapı açacağını düşünmek gerekir." dedi.

Çerkez Ethem, 67

■ Genel Merkez ile Sekizler arasındaki anlaşmazlığı görüşmek üzere toplanan il başkanlarından kurulu CHP Küçük Kurultay'ında İnönü bir taşla iki kuş vurarak hem dikta heveslilerinin karşısına çıktı, hem de teşkilat temsilcilerinin önünde "Çerkez Ethem, 1967" olarak kabul edilen Feyzioğlu'nu tam bir yenilgiye uğrattı. İnönü'nün şimdi CHP gruplarında da insiyatifi ele alarak Tural Feyzioğlu ekibini grup yönetimi kurullarından düşürmesi bekleniyor.

DİSK'e Doğru

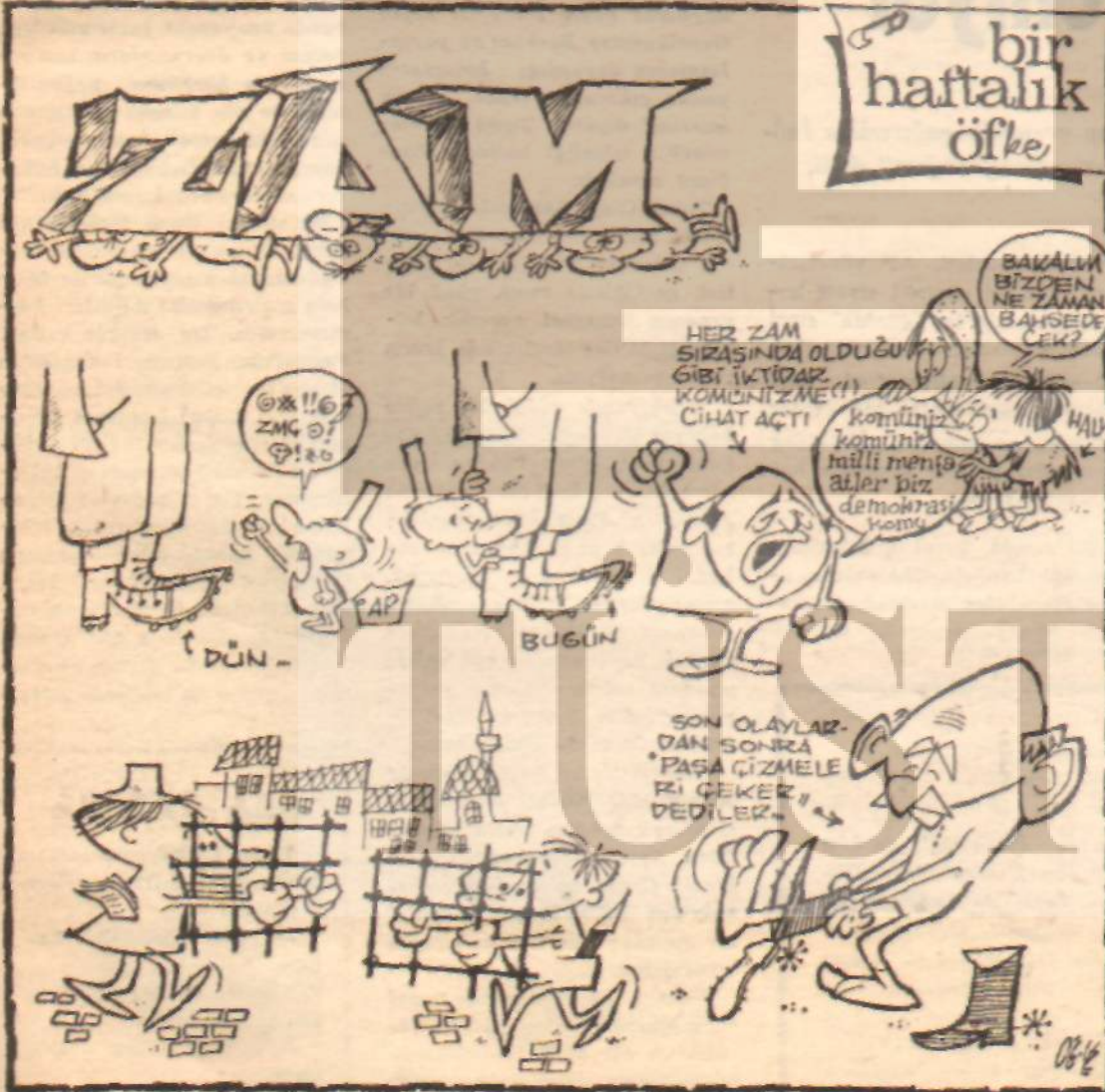
■ Türk İş'e karşı devrimci sendikacıların meydana getirmekte olduğu Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu gelecek hafta resmen kurulmuş olacaktır. DİSK'in kurucularından Lastik İş Sendikası Genel Başkanı ve Türkiye İşçi Partisi Genel Sekreteri Ruza Kuas, Lastik İş İstanbul Şubesi Kongresi'nde "Türk İş, hükümetin bir dairesi haline gelmiştir. Türk sendikacılığı ve işçi sınıfı tarihi bir dönem yaşamaktadır. Dıştaki sömürücülerle içteki sömürücülere karşı duracak olan gerçek işçi konfederasyonu bir haftaya kadar kurulacaktır" dedi.

TEHLİKELİ OYUN!

GEÇEN haftaki yorumumuzda faşist dikta tehditlerine karşı emekçi Türk halkının direneceğini, Türkiye'de anayasa düzenine son verme teşebbüslerinin eninde sonunda hüsrana uğrayacağını yazmıştık. Son bir haftanın gelişmeleri, gerçekten de Türkiye'de uyanık kuvvetlerin varolduğunu göstermiştir. Tural'ın kendisini "muktedir lider" ilan eden emirnamesine ilk olarak emekçi Türk halkının temsilcisi Türkiye İşçi Partisi karşı koymuş, Demirel'in de dikta heveslilerinden yana çıkması üzerine meseleyi bir gensori önergesi ile Meclis'e getirerek hükümeti hesap vermeğe çağırmıştır. İki yazarın ardarda tutuklanmasına rağmen devrimci basının susmaması, susturulmaması, demokrasinin mezar kazılarına "dur" demesini bilmiştir. Senato'da Milli Birlik Grubu sözcüleri, Tural'ın emirnamesinin orduda tepkiyle karşılandığını söyleyerek devrimci Türk Ordusu'nun anayasa dışı heveslilere karşı olduğunu ortaya koymuşlardır. İktidarın henüz el koymadığı yada parçalayamadığı demokratik kuruluşlar da Demirel - Tural ikilisinin tutumuna cesaretle karşı çıkmışlardır. Son olarak CHP Lideri İnönü'nün tarihi kişiliğini ortaya koyarak "dikta heveslilerine yardımcı olmayacağını" açıklaması işe, anayasayı zorlayanlar için en ağır darbelerden biri olmuştur.

ANCAK, bütün bu direnmelere rağmen, Türkiye'de bir gün demokrasiye "Paydos" denilmesi ve anayasanın rafa kaldırılması tehlikesi tamamen ortadan kalkmış değildir. Bugün Türk'ye'de Güney Amerika tipi bir faşist darbeye teşebbüs edilmemişse, bunun başlıca nedeni, Birleşik Amerika'nın ve komprador kapitalizminin henüz bunu gerekli görmemiş olmasındandır. Elinde vurucu kuvvetleri bulunduran herhangi bir kimsenin sırf kişisel ihtiraslarını tatmin için girişeceği bir darbe teşebbüsü, kısa zamanda akamete uğrayacaktır. Çünkü bugün demokratik yoldan iktidara gelmiş bir parti, halkın oyuna ihanet ederek Amerika'nın ve Amerikan sermayesi ile işbirliği halindeki komprador kapitalizminin çıkarlarına tam mânasıyla hizmet etmekte, halktan yana reformları öngören anayasayı hiçe saymaktadır. Türkiye'yi yağma etmek için şartlar bu kadar uygun iken Amerika'nın ve komprador kapitalizminin n. ardından ne geleceği belli olmayan bir askeri darbeye oynaması düşünülemez. Böyle bir teşebbüs, ancak AP'nin tam bir çıkmaza sürüklendiği ve iktidarın Amerika ile komprador kapitalizminin çıkarlarını sarsacak şekilde el değiştirmesi ihtimalinin belirdiği bir sırada mümkündür.

DEMIREL'in bugün Tural'ı desteklemiş olmasının nedeni, iktidarın askeri bir yönetime devredilmesi isteğine değil, bazı başarısızlıkları ve vatanşaya yükletilecek yeni külfetleri, cadı kazanı kaynatarak, gözden uzak tutmak hesabına dayanmaktadır. Nitekim komünist ihtilali teransı ortaya atıldıktan sonra Tekel maddelerine zım yapılmış bu oyunu açığa çıkartmıştır. Yoksa bir "muktedir lider" in zuhuru halinde bu dünyanın kendisine de kalmayacağını, eğer bir parça basireti varsa, herhalde Süleyman Bey de bilmektedir. Ne var ki, iktidarın oyunu tehlikeli bir oyundur. Amerika ile komprador kapitalizminin isteklerine cevap veremez duruma düştükleri takdirde Diem'vari bir son onlar için de kaçınılmaz hale gelecek ve büyük bir ihtimalle, çok küçük hesaplar uğruna şımartılmış dikta heveslilerinin kan banyosu başlayacaktır. Böyle bir sondan kurtulmak için Türkiye'nin tek şansı, bugün faşist tehditler karşısında birleşen demokratik kuvvetlerin, emekçi halkı hızla bilinçlendirerek en kısa zamanda sağlam bir anayasa cephesi meydana getirmeleridir. Bu cepheyi kurmak, Türkiye'nin bağımsızlığı ve Türk halkına özgürlük ve refahı davasına inanışlar için tarihi bir görevdir.





Tural konusunda Meclis'e genel görüşme önergesi veren Aybar

Anayasa Cephesi faşist diktaya karşı direniyor

■ TİP hükümeti Mecliste hesap vermeğe çağırırken İnönü "Dikta heveslilerine yardımcı olmayacağım" dedi.

Tural'ın anayasa düzenini tehdit eden emirnamesi, bu emirnameyi benimseyerek savunan Demirel'in demeçleri ve AP Grubu'nun bildirisi, geçtiğimiz hafta sonunda anayasa cephesinden beklenen karşılığı gördü. Bir yandan Senato'da tabii senatörler Tural - Demirel işbirliğiyle hazırlanan oyunu bütün çıplaklığıyla açığa vurarak ünlü emirnamenin kurmay subaylar tarafından tepkiyle karşılandığını ortaya koyarken, öte yandan Millet Meclisi'nde Türkiye İşçi Partisi Grubu adına bir gensoru önergesi verilerek hükümet sorumluları bu anayasa dışı çıkışların hesabını vermeye davet ediliyordu. Hafta sonunda toplanan CHP Küçük Kurultay'ında ise İnönü Feyzioğlu Grubu'nun hareketini Tural'ın çıkışıyla aynı paralelde görüyor ve "Dikta heveslilerine yardımcı olmayacağım" diyordu.

Gerçekten de, Tural'ın emirnamesinin Demirel ve AP Grubu tarafından benimsenmesi

barışta taşıyan son damla olmuştur. Tural belki mevzuatın sınırlarını da aşarak dünya görüşüne ve kişisel eğilimlerine göre, bir bildiri yayınlamış ve kendisine "muktedir lider" sıfatını yakıştırmıştı. Hükümet bu emirnameye karşı çıkmak cesaretini kendisinde bulamıyabildi ama, hiç değilse bir tutum takınmayarak Tural'ı sorumluluğuyla başbaşa bırakabilirdi. Fakat Demirel böyle yapmamış, Tural'ın antidemokratik çıkışını

benimsememişti. AP yöneticileri, bundan sonraki siyasi hareketleri için bu "günlük" emri gerekçe olarak kabul ediyorlar, "komünizm tehlikesi" ni ileri sürerek memlekette bir terör havası yaratmağa, tevkifler yapmağa, ocaklar yıkmaya hazırlanıyorlardı.

Bu arada Tural gazetecilere verdiği demeçte "Bu tamim, unutulmuş olan Atatürk devrindeki statüye dönüştür" diyerek

Üniversiteden Yükselen Tek Ses

"Türkiye'de ordu demokrasisinin emrindedir ve kim olursa olsun, ona rağmen böyle olmak zorundadır. Görülüyor ki, Tural'ın düşünceleri, belki de kendisini de aşarak, bir otoritaryanizme varmaktadır. Oysaki Türk Ordusu demokrasi safındadır. Bu tarihsel akışa aykırı akımlara hiçbir kişi ve kurum gibi, ordu da araç olamaz!"

PROF. BAHRI SAVCI
(Cumhuriyet — 31.1.1967)

"İkinci Atatürk" lüğe adaylığını koyuyordu.

■ Türkiye İşçi Partisi Anayasa cephesine öncülük ediyor.

İktidar, ayrıca, bütçenin meclisten geçirilmesi, ekonomik krizin ve zamların gözden uzak tutulması için de Tural'ın emirnamesinden yararlanmak ve dikkatleri başka noktaya çekmek istiyordu. Esasen bu amaçla TMTF'yi parçalamış, CHP içinde Feyzioğlu'nun Tural paralelindeki çıkışlarını vesile saymış, komünizm tehlikesini öne sürmüştü. Bunlara büyük darbeler ve şaşkınlıklar yaratacak bir kaç olay daha katılabilirse durumu kurtaracağını umuyordu. İşte bunun içindir ki, Milli Güvenlik Kurulu toplantısından sonra Çetin Altan'ın beş yazısı birden dava konusu yapıyor, dokunulmazlığının kaldırılması isteniyor, şair Hasan Hüseyin ve yayıncı Muzaffer Erdost tutuklanıyordu.

Bu terör havası içinde önce Türkiye İşçi Partisi sert bir bildiri yayınlayarak faşist dikta heveslilerine emekçi halkın sesini duyurdu ve anayasa cephesine öncülük etti.

Bu cesur bildiriden dolayı TİP iktidar çevrelerinin şiddetli saldırısına hedef olurken bu defa Cumhuriyet Senatosu'nda Milli Birlik Grubu adına Ahmet Yıldız "Tural'ın evvelce yayınlanan mektubu ve son emirnamesi, yayından önce hükümet tarafından görülmüş ve sayın Demirel'in ifadelerine (askeri elbise) giydirilmiş kıyafette görülmektedirler. Ordunun büyük çoğunluğunun üzüntü ile karşılandığını öğrenmiş bulunduğumuz böyle bir emri sayın Genelkurmay Başkanı'na yayımlatmanın dayandığı hesapların yanlış çıkacağını ifade etmek isterim" diyerek Tural ile Demirel'in işbirliği halinde olduğunu açıkladı.

Tural Olayı hakkında yayımladığı bildirinin yankıları sürüp giderken Türkiye İşçi Partisi, geçtiğimiz cuma günü bir gensoru önergesi vererek hükümeti Millet Meclisi'nde hesap vermeğe çağırdı.

"Türkiyemiz ciddi bir rejim bhranı içindedir. Yıllardır yoğunlaşarak süren bhran son zamanlarda had bir safhaya girmiştir. Bunu görmemezlikten gelmek ya da bunun nedenlerinin doğru teşhis etmemek, sorumlularını ortaya çıkartıp bhranın çözümüne çare aramamak, Türkiyemizin çok vahim olaylara sahne olmasına yol açabilir" diye başlayan TİP önergesinde şöyle deniliyordu:

"Genelkurmay Başkanı'nın 21 Mayıs 1967 tarihli emirnamesi olarak takdim edilen beyanların, Sayın Başbakan ve AP Meclis Grubu tarafından benimsenmesi, Yüce Meclis'i ciddi bir anayasa meselesi karşısında bırakmıştır.

Tural'ın emirnamesinde temel fikir olarak yeralan - bütün fevkalâri bir anda temizlemeye muktedir ve disiplinliyle meşhur bir lider, bir büyük komutan zu-

hur edince planlarının bozulacağını gören komünistler derhal menfi propagandalarını bu lidere musallat ediyorlar - cümlesinde çok partili demokratik düzenin ve anayasamızın 4. maddesinde ifadesini bulan egemenliğin bir şahıs, bir zümre ve bir sınıf tarafından kullanılmayacağı hususundaki kesin hükmün bertaraf edilmesi görüşünün, şüphe ve tereddüde mahal bırakmayacak bir açıklıkla dile getirildiği görülmektedir.

■ Faşist bir darbe Teşebbüsüne imkân bırakılmamalıdır.

Emirnamenin komünist faaliyetleri ve tahriki olarak gösterdiği davranışlar, anayasa teminatı altında bulunan hak ve hürriyetlerimizdir. Faşizmin



ANAYASA ÇİĞNENİRKEN!

her yerde, her zaman bu taktiği kullandığı ve komünistlerin demokratik hürriyetlerden istifade ederek ihtilâl hazırladıkları gerekçesiyle iktidarı tekelilerine aldıkları ve bütün demokratik hürriyetleri kaldırdıkları bilinen bir gerçektir. Yüce Meclis'in Türkiye'de faşist bir darbe teşebbüsüne asla meydan vermeyeceğine ve etiketi ne olursa olsun bu memlekette bir dikta rejiminin kurulmasına imkân bırakmayacağına kanımız.

Demirel ve Hükümetinin anayasa sızgisi gerisinde bir politika izlemiş olmasının sonucunda anayasaya karşı zihniyet, tutum ve davranışların son zamanlarda hüsbütün yoğunlaşması ve söz konusu emirnamenin hükümetçe benimsenmesi, başta Sayın Başbakan ve hükümetini sorumlu kılmaktadır."

Ne var ki, Tural Meselesi'nin Parti Grubu ve Senato'da tartışılmasından sonra bir de Meclis'e getirilmesini AP'liler istemiyorlardı. Bu sebeple, İşçi Partisi'nin gensoru önergesinin Meclis'te görüşülmesini önlemek için deghal harekete geçtiler. Meclis başkan vekili Nurettin Ok'un başkanlık ettiği oturumda, iktisadi devlet teşekküllerinin denetlenmesi görüşmelerini bahane ederek gensoru önergesini engellediler. Nasıl olsa AP'liler Meclis'te çoğunlukta idi. Gensoru önergesinin derhal gündeme alınıp alınmaması oylandığı takdirde isten-

ARA TABAKA

Yaşar Kemal gene memleket gerçeklerini acı acı söylüyor:

— «Yer demir, Gök bakır».

Arasını da biz söyleyelim :

— «Ereğli Demir - Çelik»

DAVETİYE!

Türkeş'in Tekirdağ konuşmasından:
"Ben Türk Milleti'ni, Türk aydınların ortaya, ortamın soluna davet etmiyorum. Çıplak dağlarda orman yetiştirmeye, bozuk yollarımızı onarmaya davet etmiyorum. Türklük şuur ve gururunu yüceltmeye ve zayıflayan islâm ahlâk ve faziletini tamamlamaya çağırıyorum."

YENİ İSTANBUL
(2 Şubat 1967)

İen elde edilebilirdi. Bu konuda usul tartışması açıldığı zaman TİP adına Tarık Ziya Ekinci, önerge görüşülmediği takdirde anayasanın 89. maddesinin çiğnenmiş olacağını açıkladı. CHP Sözcüsü Reşit Ülker, gensoru önergesinin derhal görüşülmesinin gerektiğini savundu. AP sözcüleri ise, gensoru önergesinin görüşülmemesini sağlamak için ne gerekirse yaptılar. Bu arada TİP Sözcüsü Ekinci'ye edep dışı laf atmalarda bulundular. Fakat kulağı söylenen her söz için kırıştıran Ok, AP'ilerin edep dışı satasmalarını duymamalıktan geldi ve neticede önergenin görüşülmesi AP'ilerin oylarıyla, iktisadi devlet teşekküllerinin denetlenmesi konusundan sonraya bırakıldı.

Faşist dikta haveslileri, bir diğer büyük darbeyi de cumartesi günü CHP Küçük Kurultay'ında yaptığı konuşma ile İnönü'den yediler.

■ İnönü de dikta haveslilerine yardımcı olmayacak

CHP Genel Merkezi'ne başkaldıran Feyzioğlu ve taraftarlarının hareketi Akis'in son sayısında Tural'ın antidemokratik çıkışıyla aynı paralelde görülerek şöyle deniliyordu: "Bir adım daha ve karşılarında mücadele ettiğimiz bir zihniyetin yeni temsilcilerinin, itirazı demokratik rejime olanların, otoriter rejimi bütün fenalıkların bir anda yokedicisi sayan, bunu

da bir modern umacının veteceğini sandığı dehşetin arkasında saklayan, belki iyi niyetli, fakat herhalde son derece iptidal bir silâhlının kofunda-sınızdır. Artık (Çerkez Ethem, 1967) sinizdir."

Çerkez Ethem, 1967, Feyzioğlu'nun ta kendisiydi. İnönü'nün birincisine olduğu gibi, ikinci Çerkez Ethem'e karşı da savaş açacağı ve ergeç hakkından geleceği ima ediliyordu.

Nitekim, Sekizler ile Ecevit'çiler arasındaki anlaşmazlığı görüşmek üzere toplanan CHP il başkanlarına hitaben yaptığı konuşmada İnönü, Feyzioğlu ve arkadaşlarını tam mânâsıyla karşısına alarak şöyle dedi:

"Demokratik rejimi komünist düşmanlığı perdesi altında kuşa çevirmek isteyen dikta heveslilerine yardımcı olmayacağım. Bugün memlekette aşırı sol şüpheleri ne kadar haklı ise, irtica ve aşırı sağ eğilimleri ondan daha azgın halde-dir. Bunlar yem atayan uçan kuşu komünist olarak ithama hazırdılar. Fırsat bulurlarsa kısa yoldan diktaya gideceklerdir. Bunların CHP'yi bir âlet olarak kullanmalarına karşı koymayı ve CHP'yi komünistlikten kurtarmak iddiasını taşıyanların mürteci dikta taraftarları ile hiçbir zaman temasa girmemelerini tavsiye ederim."

İnönü, böylece bir oyunu bütün çıplaklığıyla ortaya koyuyordu. Faşist dikta heveslileri, CHP içinde de Feyzioğlu'nu partiyl komünistleşmekten kurtarmak gerekçesiyle kullanıyorlardı. Ama İnönü, CHP'nin, değil bir komünist parti, hattâ bir sosyalist parti dahi olmadığını belirterek suçlamaları cevaplıyor ve anayasa düzenini faşist dikta heveslilerine karşı savunacağını açıklıyordu. CHP Lideri, böylece bir taşla iki kuş vurmuş oluyordu. Hem Feyzioğlu'nu teşkilât temsilcileri önünde perişan ediyor, hem de nevezuhur diktacılara tarihi şahsiyetinin ağırlığıyla karşı çıkıyordu.

Hafta kapanırken Demirel - Tural ikilisinin öncülük ettiği dikta heveslileri tam bir bozgün halindeydiler. Demirel iktidarı bu sefer de yenik düşmüştü.

KÖPEKSİZ KÖY

Yaşar Kemal

NEYE, nereye elini atsan dökülüyor. Dökülmemiş, laçkalaşmamış hiç bir şey yok. Türkiye'de şöyle ooh dedirtecek hiç, hiçbir şey göremiyorsun. Bir memleket bu hale nasıl getirilir, nasıl gelir bunu akıllar almıyor. Her yerde, her şeyde bir çürümeye, bir ölüme gitme kokusu. Yoksulluk, gırtlığa kadar, cehalet almış yürümüş. Halk üç bin yıl öncesinin hayatını yaşıyor. En ilkel yaşama, en ilkel âletler, en ilkel, en ilkel.

Zavallı, kadersiz, üç yüz yıldır satıldığı çıkarılmış memleket. Satıldığı çıkarılanlar da kendilerini bu milletin çocukları sayanlar. Vatan, millet, canını kurban diyenler. Vatan, millet lafını dillerine vird etmişler. Avrupalı gâvurlarla bir olup fakir fıkara milleti durmadan durmadan soymuşlar. Azıcık mutlulukları için. Doymamışlar. Gözlerini toprak doyurmuş. Doymuyorlar. Gözlerini toprak doyursun. Karşı çıkanları, siz bu memleketi batırdınız, sattınız diyenleri kahretmişler, öldürmüşler. Kahredecekler, öldürecekler.

Benim yaşadığım, bu burjuvalar, bu satılık, bu hale getirdikleri halkın yüzüne utanmadan, sıkılmadan nasıl bakıyorlar? Nasıl nasıl bakıyorlar? Bunlarda hiç haya, hiç insanlık yok mu? Hiç insanlık onuru yok mu?

Eskiden satılmışlıklarını örtmek için her Heri hareketi dinsizlikle damgalıyorlardı. Şimdi de komünistlikle.

Azıcık mürekkep yalamışlar, azıcık akli başında olanlar, bir şeycikler bilenler, hattâ bu satılık burjuvalar bilirler ki, komünistlik köylülerle işçilerin birleşerek burjuva hükümetlerini zorla alaşağı edip kendi diktatöryalarını kurmalarıdır.

Bizim burjuvalar ne yapmışlar, komünistlik pezevenliktir demişler. Bizim burjuvalar ne yapmışlar, komünistlik kızılbaşlıktır demişler. Ahlaksızlık, vatan hayınlığıdır demişler. Komünistler kendi vatanlarını, kültürlerini, geleneklerini yok ederler, demişler.

Amerika'ya karşı çıkarsın, komünist. Hani komünist vatan haini idi? Vatanını satardı?

Amerikalılar karına kızına saldırır, buna karşı çıkarsın, komünist. Hani komünistler ırz düşmanı idi?

Burjuvalar milli kültürünü yozlaştırıyorlar, ona karşı çıkarsın, komünist. Hani komünistler kültür düşmanı idi?

Geleneklerini yozlaştırıyor maymun burjuvaları. Ona karşı çıkarsın, komünist. Hani komünistler gelenek düşmanı idi?

Yunus Emre'yi, Koca Sinan'ı yaratan bir millet tutsaklığı, aşağılamaya layık bir millet değildir. Her milletle eşit koşullar içinde işbirliği yapar, dersin, komünist. Hani komünistler kendi tarihlerine düşmandılar?

Yalan dolan onların baş sermayeleridir. Başka yolları yok, yalandan, namussuzluktan başka çıkar yolları yok. Satılmışlıklarını örtmek için ellerinden gelen her yalanı, her namussuzluğu kullanıyorlar. Bir

süre de beceriyorlar. Yutturuyorlar. Vatanseverleri, iyi insanları hiç olmazsa bir süre kandırabiliyorlar. Ama bir şeyin önüne geçemiyorlar, insanların bir süre sonra kendi kendilerine sual sormalarının önüne geçemiyorlar. Geçemeyecekler.

Siz iyisiniz, hassanız, Türkiye'yi gül gibi iyi idare ediyorsunuz, ettiniz de bu yoksulluk neden? Koskoca, dünyanın en büyük imparatorluklarından birisini kurmuş bir millet şimdi neden dünyanın geride kalmış on milletinden birisi?

Neden yüzde yetmişimiz okur yazar değil?

Neden, kendi irademizin dışında, başka bir millet istedi diye üçüncü bir dünya savaşını patladığında börtü böceği, kurdu karcıncısıyla benim memleketimdeki tekmilli canlılar neden, neden, neden topyekûn bir ölüme mahkûm ediliyor?

Türkiye toprakları neden çölleşiyor? Her yıl dört yüz milyon metre küplük bir toprak parçası kayıp neden denize gidiyor?

Neden, neden topraklarımız öldürülüyor? On beş yirmi yıl içinde neden, neden, neden halkımız açlığa mahkûm?

Neden kültürümüz yozlaştırılıyor?

Neden saayî kuramıyoruz? Ya da saayî kuramıza izin vermiyorlar?

Neden böylesine çırtıçplak kahrına soyuluyoruz?

Neden Amerikalıların tutsağıyız? Daha başka, başka sorular, sorular, sorular... İnsan oğlunun kafası uçkur bağın değil ki çeke bağlayasın. İnsanlar bu sualleri soracaklar. Doğruya erinde gecinde ulaşacaklar. Ulaşınca da eyleme geçecekler. Çünkü insanlar, normal insanlar vatanlarını, milletlerini her şeyin üstünde severler.

Yıllardan bu yana, ağızlarında çiğneye çiğneye bir hal ettikleri bir sakızları var, komünistler. Komünistler gelecekler. Niçin Rusya'ya karşı koymuyorsunuz?

Bir tek Rus askeri mi var, benim sınırlarım içinde be ahmaklar? Var da ona karşı savaşmıyor muyum? Bir miliyetçi milleti çürütme gelen herkese karşı savaşır. Kültürünü yozlaştıran, milleti aşağılayan, halkı sömüren, toprağını ölmesine sebep olan herkese, herkese karşı savaşır. Eğer içinde azıcık insanlık varsa, her vatandaş savaşır. Kimse karşı olursa olsun. Savaşır.

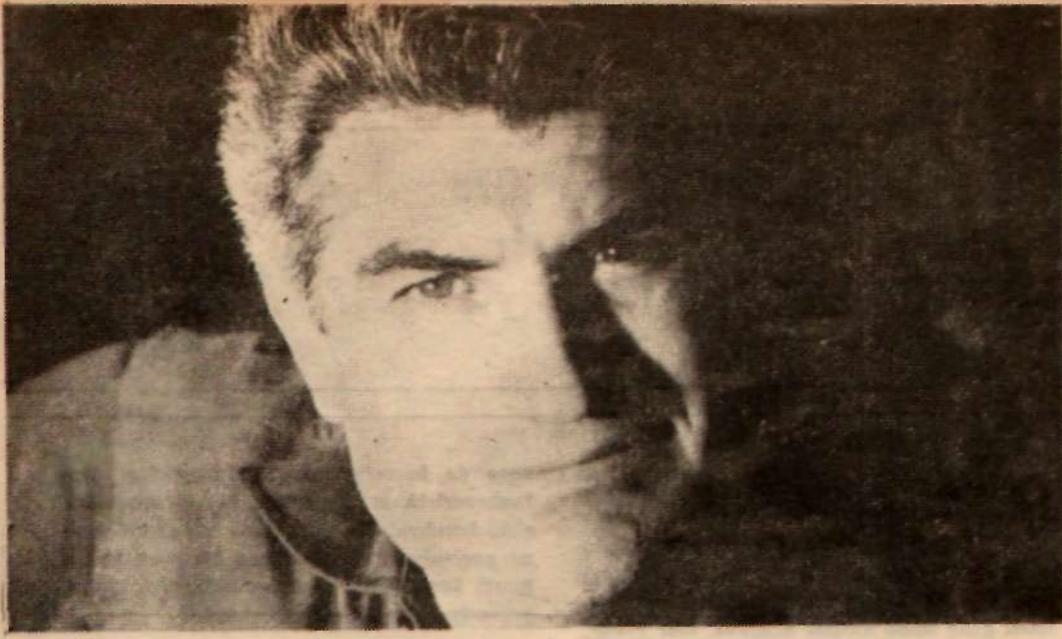
İşte eseriniz, işte perperişan Türkiye, işte bir harabe... Bu harebenin üstüne tünenmiş hâlâ konuşuyorsunuz... Sizi baykuşlar siz!

Kandırılmazsınız. Bir gün, iki gün göz boyarsınız, ama üçüncü gün. Bu memleketin insanları vatanlarını severler. Daha dün Çanakkale'de sömürücülere karşı nasıl döğüstüler, gördünüz. Dumlupınar'da, Sakarya'da. Gene de döğüşecekler. Yalanınız dolanınız para etmez. Laçka ettiğiniz, ölüme ittiğiniz, her gün biraz daha yok olmağa doğru sürüklediğiniz bu memleketin çocukları bütün bunları sizin yanınıza koymaz.



İNÖNÜ DEMİREL İLE

~ Dikta haveslilerine havası ~



KORKMAZGİL
— Korkutamayacaklar —

ADALET

■ Şair Hasan Hüseyin ve Erdost tutuklandı.

Türkiye'nin en "muktedir" adamının, dillere destan buyruğunun gazetelerde yayınlanmasından ve yerli Johnson ile takımının heyecanlı demecilerle buyruk sahibi Muktedir'i desteklemelerinden sonra Şair Hasan Hüseyin tutuklandı.

Demirel, yeni bir terör devrinin başlayacağını müjdeleyen yazılı demecini henüz hazırlamaktaydı ki, önceki cumartesi günü Hasan Hüseyin'in çalıştığı Akis Dergisi Bürosu'na bir polis geldi. Polis, Savcının, sorğu için kendisini istediğini söylüyordu. Hasan Hüseyin evliydi ve karısıyla üç yavrusu, evinde

onu bekliyorlardı. Şair polise derdini anlatamayınca sarıldı telefona ve savcıdan pazartesi gününe kadar kendisine mühlet vermesini istedi. Cumartesi - pazarı evinde karısının ve yavrularının yanında, içindeki kuyuyu bastırmaya çalışarak yarı tedirgin geçirdi.

Geride bıraktığımız haftanın ilk gününde Şair Hasan Hüseyin savcının karşısında sorularına karşılık verirken, Demirel'in dehşetengiz demeci de ajans ve öteki yayın organlarıyla bütün yurda ve yurt dışına yayılıyordu.

Hasan Hüseyin, savcılıktaki ilk sorgusundan sonra Beşinci Sulh Ceza Yargıçlığı'na gönderiliyordu. Hasan Dincer'in savcısının isteğini yargıç da kabul etmiş ve tutuklama kararı vererek cezaevine yollamıştı.

Bu saatlerde de şairin Kızılırmak adlı kitabı bütün yurtta serbestçe satılıyordu.

Şair Hasan Hüseyin'in tutuklanmasını iki gün sonra Sol Yayıncılar Yönetmeni Muzaffer Erdost'un tutuklanması izledi. Ancak Erdost başka bir yargıç tarafından iki gün sonra serbest bırakıldı.



Öte yandan, beraat talebiyle Yargıtay'a başvurmuş olan Şadi Alkılıç'ın beklenen murafaası 3 Şubat'ta yapılamadı. Alkılıç'ın avukatları, Yargıtay Üçüncü Ceza Dairesi'ni reddet-

KIZILIRMAK

Kızılırmak şiirini yazan Hüseyin Korkmazgil tutuklandı.

CUMHURİYET
(1 Şubat 1967)

★

Kızılırmak onbeş yıldan beri ilk defa dundu.

CUMHURİYET
(3 Şubat 1967)

mişlerdi. Bunun üzerine dava dosyası Dördüncü Ceza Dairesi'ne gönderildi. Dördüncü Ceza Dairesi ise, dosyayı henüz inceleyemediği için murafaayı başka güne bıraktı.

ZAMLAR

■ AP iktidarının koyduğu zamlar aslında birer maskeli vergidir

HAYAT pahalılığını önlemek vaadleriyle iktidara gelen Adalet Partisi, beklenen zamları sıralamaya başlamıştır.

Tekel maddelerine yapılan zamlar 1967 bütçesine 317 milyon lira sağlayacaktır.

İthal malları fiyatlarını yükseltecek bir kanun yürürlüğe girmiştir. Dış ülkelerden deniz yolu ile gelecek mallardan yüzde 5 oranında rıhtım resmi alınacaktır.

Çimentonun tonuna 15 lira zam yapıldı.

yerle bir olmak ve bir daha adları anılmamacasına ölmek için oraya gelmekte ya da getirilmektedirler.

Son olarak Kayseri Lisesi Felsefe Öğretmeni Sadık Göksu da Danıştay'dan olumlu karar aldı. Öktem Efendinin bakanlığı sırasında stajyer öğretmenken, araştırmadan sormadan birdenbire işine son verilen Sadık Göksu, işine son verildiğinde üç aylık öğretmendi. Oysa bakanlık, stajyerlik dönemini başarısız bitirdiği gerekçeyle işine son veriyordu. Öğretmenlerin terfi ve teziyeleri hakkındaki 1702 sayılı yasa ise bu süreyi en az bir yıl olarak saptamıştır. İşte bu yasa aykırı davranışları işine son verilen Sadık Göksu da, davayı kazanmıştır. Eğitim Bakanlığında bu gibi işlemlere düşünmeden ve çağın gerisinde kalmış kafalarıyla imza koyan otuz yetkilsizin (Bakan, müsteşar, genel müdür olarak) suratlarına imiş ve incek tokatlardan birini daha Danıştayın Sadık Göksu ile ilgili kararından aynen sunuyoruz: «Davacının bir staj senesi geçmeden müdürler kurulu kararı ile görevine son verilmiş bulunulmaktadır. Davalı idare, savunmasında, davacının çalışmasının verdiği sonuçlar itibarıyla görevine son verildiğini iddia etmekteyse de, 4. madde hükmü gereğince davacının çalışma durumunu bir staj senesi içinde ve talim sicili, teftiş raporu ile tesbiti gerektirdi. İdare, bu hususta vesaili ibraz edemediğinden, maksat yönünden kanuna aykırı olan göreve son verme işleminin iptaline...»

YENİLECEKLER, YERLE BİR OLACAKLAR

YÜZÜMÜZ kızarır oldu bu utanmazlardan söz ede ede. Ne yazık ki onların yüzleri kapkara olduğu için bir türlü kızarmıyor. Sanırım anladınız gene Eğitim Bakanlığı ilişkilerinden söz edeceğimi.

Yirminci yüzyıl bítmek üzereymiş, 1967 yılına gelmişiz, kısıldasız düşünce özgürlüğünden yana bir Anayasamız varmış, anlamıyor adamlar. Brakon bunların anlamamalarını, eğitimin ve eğitimciliğin ne olduğunu anlasalar, onunla da yetineceğiz. Çünkü, yeni kuşakların çağımızın isteklerine göre yetişmesini gerektiren bir eğitim anlayışına erişmiş olsalar, gerçek eğitimi olan ve yurt çocuklarının yetişmesinden gayri bir derlieri olmayan öğretmenlerle uğraşmaktan çoktan vazgeçerlerdi.

Vazgeçmiyorlar da ne oluyor? Sürekli, işinden ettikleri eğitimcilerin hepsi de Danıştaya başvurduktan sonra olumlu karar alıyor. Danıştayın yurtsever yargıçları, işin iç yüzünü gayet iyi bilmekte ve döndürülmek istenen dolapları gayet iyi anlamaktadırlar. Danıştay, daha önce Eğitim Bakanlığı ilişkilerinin bilmesi gereken yasalara ve yönetmeliklere uygun olmayan bu gibi işlemleri, suratlarına carparcasına durdurmakta ve bozmaktadır. İşin burasını da hesaba katan sorumsuzlar, zaltı ay perişanlık çekilerek gene yetersa diye düşünerek asıl ereklereini açıklamaktadırlar.

İşin puf noktası da budur. Yeryüzünde hiç bir ülkenin hiç bir bakanlığında görevlilerin böyle düşünebileceği akla gelmez. Ama ne yazık ki bizde böyle gelmiş böyle gidiyor. Aziz Nesin'in dediği kaç yüzyıl sonra gerçekleşecek bakalım. Böyle gelmiş, böyle gitmez, diyor O.

1950 de Demokrat Parti iktidara gelince, Tevfik İleri eliyle hızlandırıldı bu Bakanlık emrine alınmalar. Radyolarda günlerce listeler okutuluyordu. O listelerden birinde Tonguç Baba da vardı. O Tonguç Baba ki dünya ansiklopedilerine tek Türk Eğitimcisi olarak geçmiştir. Köy Enstitülerini kurarak Türkiye'nin eğitim yoluyla kalkınmasını eylem haline getirmiştir. Onu bakanlık emrine alanlar işin bu yanında değiller. Geriyle sarımsılaş olmalarını sağlamak için Tonguç da ötekiler de birer araçtır onlar için.

Kimdir yenilen, yerle bir olan bu durumda? Elbette Tonguç değil. Tonguç'un hizmetleri gündengüne bilinçlere yayılırken, adı ölmezleşirken, Tevfik İleri'lerden ne kaldığını bir düşünün. Hilmi İncesulular, Şevket Hatipoğullar, Celâl Yardımcılar, İbrahim Öktemler, şimdi de Dengizler aynı yolda yürümekten ne umarlar? Emin olun ki ne bir umdukları ne aradıkları bir şey var. Asıl bizi şaşırtan konu, koscoca ülkenin kilit noktalarına nasıl geldikleri. Belki de oradan yuvarlandıktan sonra

28 Aralık 1966'da Millet Meclisi'ne verilen tasarı gerçekleşince akaryakıtta yapılan zamlarla 310 milyon lira. İthalat damga resmine yapılan zamlarla 320 milyon lira sağlanacaktır.

İktisadi Devlet Teşekkülleri mamullerine 800 milyon lira sağlayacak zamlar yapılacaktır.

Şekerin kilosuna 50 kuruş zam yapılması beklenmektedir. Taş kömürü fiyatlarında yeniden ton başına 25 lira zam yapılması düşünülmektedir. Elektrikçe zam yapılacaktır.

Öte yandan, vergi kaçakçılığını önlemekte az buçuk etkisi görülen Servet Beyannamesi kaldırılacaktır. Millî gelirin yarıya yakınına sağlayan ve kalkınma hızının yüzde 8'in üzerine çıkmasında en büyük amil olan tarım gelirlerine dokunulmayacaktır.

Yapılan zamlar, yuvarlanan kar yığınları gibi, gittide büyüyen, bakkallardaki, manavlılardaki, kasaplardaki, lokantalarındaki, kahvelerdeki, mağazalardaki fiyat etiketlerine, dolmuşların, otobüslerin tarifelerine aksedecek; zengin daha zengin, fakir daha fakir eden bir düzen, yani Başbakan Demirel'in "Millî huzur ve barış düzeni" dediği düzen, halkı "huzura ve barışa" boğacaktır.

Vasıtalı vergilerin bu korkunç artışı karşısında dar gelirli vatandaş şunu bilmelidir: Ay başında aylığını alırken vergi olarak 25 - 30 lira ödüyorsa, AP iktidarı, kendisinden ayrıca 70 - 75 lira kadar bir de "maskeli vergi" almaktadır. Zam demek, maskeli vergi demektir. Zamların hızlandıracağı enflasyon da maskeli vergi demektir. Hem de vergilerin en azağılığı demektir.

"Anayasa, demokratik hak, hürriyet, vb." gibi sözleri bugünlerde dilinden düşürmeyen AP'nin başına Anayasa'nın 61. maddesini hatırlatırız: "Herkes, kamu giderlerini karşılamak üzere, mali gücüne göre, vergi ödemekle yükümlüdür."

Adalet Partisi, vergi meselesinde de Anayasa dışı bir tutum takınmıştır.

PLANLAMA

■ Pilavcılar planı yedi, beş yıllık plan geciktiriliyor

Bir zamanlar büyük umut bağlanan Devlet Planlama Teşkilatı bugün bir kalkınma planı hazırlayıcısı olmaktan çok, hükümet görüşünü plan haline sokan bir müdürlük durumundadır. Planlama Müsteşarlığı'na, Demirel'in askerlik arkadaşı Turgut Özal'ın getirilmesinden sonra plan konusunda olumlu çalışmalar beklemek tam mânasıyla imkânsızlaşmıştır.

İkinci beş yıllık kalkınma planının ilk yazımına 1966 Eylülünde başlanması gerekirken, bu işe ancak 1967 ocak ayında başlanabilmektedir. Bu durumda ikinci beş yıllık planın hükümete sunulması da gecikecektir.

BASKI TEDBİRLERİNE DOĞRU

FETHİ NACİ

Ferruh Doğan



PİSPOLİTİKA

O ünlü emirnamenin günlük basına aksettirilmesi iki eğilimi açıkça gün ışığına çıkardı.

Emirnameye karşı sesini yükseltmek yürekliğini gösterebilen tek bilim adamımız Prof. Bahri Savcı'nın dediği gibi, Tural'ın düşüncesi «İktidara Anayasanın öngörmediği bir yol ile gelmeyi; ve bu iktidar mevkilinden de halk temsilcilerinin ve halkın kendisinin ve hukuk kurumlarının hedefi dışında (yani demokratik prensibe sığınmayan) bir icralar demeti beklemeyi deyimlemektedir, anlatmaktadır.» ve «düşünce hakkını ve düşün eserlerine karşı saygı gösterme gereğini tanımamaktadır.» (Cumhuriyet, 31 Ocak 1967)

Öteki eğilim, Türk ekonomisinde bir felâket yılı olacağı şimdiden bilinen 1967'nin yol açacağı sert eleştirileri ve muhalefeti önlemek için Demirel'in —Tural'ın emirnamesinin himayesinde ve Tural'la bütün Silâhlı Kuvvetleri bir sayma çabalarının kurnazlığında— düşünce özgürlüğünü yok edici, kitlelerdeki bilinçlenmeyi durdurucu baskı tedbirlerini getirme eğilimidir. Maliye Bakanı Bilgehan'ın, 31 Aralık 1966 tarihinde Türkiye'nin dövizle ödenecek dış borçları toplamının bir milyar 189 milyon dolar olduğunu, Türk parası ile ödenecek dış borç tutarının ise üç milyar 294 milyon liraya ulaştığını; 1965'te 130 milyon dolar olan dış ticaret açığının 1966'da 238 milyon dolara çıktığını bildirdiği gün, bir hükümet yetkilisinin Türk Ceza Kanunundaki «bazı boşlukları doldurmak ve bazı maddeleri sertleştirmek» için «Temel hak ve hürriyetlerin korunmasına dair kanun» tasarısının Meclise sevkedileceğini söylemesi bir tesadüf değildir.

D EMİREL, özlediği baskı tedbirlerini, sadece kendi iktidarına dayanarak gerçekleştiremeyeceğini bilmektedir. Bunun için, biraz da «büke-medici eli öpünce» sözüne uyarak, getireceği tedbirler için ilham kaynağı olarak Tural'ın Anayasa'yla, bilimle, sağduyuyla bağdaşmasına imkân olmayan düşüncelerini göstermekte ve başkalarını Silâhlı Kuvvetleri politikaya karıştırmakla suçlarken kendisi Silâhlı Kuvvetlerin üst tabakasını politikaya iterek isteklerini gerçekleştirmeye çalışmaktadır.

Demirel, Silâhlı Kuvvetler sözünü sık sık tekrarlar, belli bir tutumu bir kere daha ortaya koymaktadır. Çünkü Demirel'e göre iki Silâhlı Kuvvetler vardır: 27 Mayıs'ı yapanlar ve bugünkü üst kadrolar. Bunun için, Tabii Sentörlerin, 27 Mayıs'la ilgili yayınlar üzerine, «Moskof eline düşmeyi, Yassıada'da görev almış bulunan ve bugün şerefli Silâhlı Kuvvetler safalarında görevlerine devam eden ordu mensuplarına terah ettiğini ifade cüreti» gösterenler hakkındaki 30 Ocak 1967 tarihli telgraflarını görmezlikten gelmekte, cevap verme gereğini duymamakta, yalnız bir kişiye değil bütün Silâhlı Kuvvetlere saldırın bu yayınlar karşısında en küçük bir tepki göstermemektedir. Fakat Anayasa ile çelişen bir emirnameyi «kendi içindeki vazife icabı yayımlanmış bir metin» olarak nitelemekte ziyadesiyle acele etmektedir.

Ü NLÜ emirname hakkında düşünceleri sorulan iki parti lideri, Alpaşlan Türkçes'le İrfan Asu, Anayasa ile bağdaşmaz düşünceleri onay-

lamakta yarar görmekteydiler. MP ile CHP susmaktadırlar. Sadece Türkiye İşçi Partisi, emirname hakkında bir bildiri yayınlamıştır. Anayasayı ve demokrasiyi savunan tek partiyi, TIP'ı, AP Meclis Grubu bildirisi «adeta komünizmin savunucusu haline gelmekle suçlamakta gecikmemiştir. Bu suçlama ve TIP'ın konuşan dili olan Çetin Altan'a karşı girişilen tertipler, AP iktidarının, Meclise girmesini önleyemediği TIP'ı Meclis dışı bırakmak düşüncesinden vazgeçmediğini göstermektedir. Çünkü AP, bir çıkmaza giren ekonomik durumun kitleleri hızla uyandıracağını, bu uyanışın TIP'ı geliştireceğini çok iyi bilmektedir.

Bunun içindir ki «Anayasanın uygulanmasını isteyenlerle Anayasanın uygulanmasına karşı çıkanların» çatışmasını Demirel, ısrarla, bir «komünizm - demokrasi» çatışması olarak göstermeğe çabalamaktadır.

T ÜRKİYE'nin hemen çözüm bekleyen meseleleri, ancak, Anayasanın öngördüğü tedbirlerin gerçekleştirilmesi şartıyla çözülebilir. Oysa AP iktidarı gibi bir iktidarın Anayasayı uygulamasına imkân yoktur. Çünkü AP toprak reformunu yapamaz. Çünkü AP vergi reformunu yapamaz, yapsa yapsa sigaraya, alkole zam yapar. Çünkü AP eğitim reformunu yapamaz, yapsa yapsa öğretmenlere baskı yapar. Çünkü AP sanayileşmeyi gerçekleştiremez, yapsa yapsa montaj sanayii adı altında fiili ithalat tekelleri yaratır. Çünkü AP yer altı ve yer üstü zenginliklerini millet yararına kullanamaz, bunları büyük tekellerin istifadelerini terketmek zorundadır. Çünkü AP işsizliğe çare bulamaz, geçekondulara çare bulamaz, köyden şehire akına çare bulamaz, hayat pahalılığının artmasına çare bulamaz. AP'nin yapısı, iç ve dış ilişkileri, AP'yi bu çıkmaz sokağa sokmuştur. Bunun içindir ki AP, iktidara gelişinden topu topu 16 ay sonra, «Temel hak ve hürriyetlerin korunmasına dair kanun» diye kanun çıkarmaya çalışarak «Kanun diye kanun diye kanun tepelenme» yoluna girmiştir.

BİR Anayasa savaşı verilirken «ortanın solu»ndaki CHP'nin tutumu ne olacaktır? Ecevit, emirnamenin yankıları sürüp giderken, güney illerini dolaşıp, «Sosyalizmi Hitler'den Mao'ya kadar çekebilirsiniz» diye söylevler çekmektedir. İnönü ise, «Demirel'e Tural'ın emirnamesi hakkında tek kelime konuşmadığını» açıklamakta özel bir itina göstermiştir. Bu sözlerin, bugünkü gidip gelmesinde İnönü'nün ağırlığını artık hissettiremez bir duruma geldiğinin dolaylı bir ifadesi olup olmadığını yakında anlayacağız. Fakat «ortanın solu»nu savunanların Anayasa'ya saldırılar karşısında susmaları, Feyzioğlu ekibinin oyunlarından çekinerek de olsa böyle bir ortamda susmaları, «ortanın solu»nun ne dereceye kadar samimi olduğu hakkında kamu oyunu yetesiye aydınlatacaktır.

AP geçici bir «zafer» sağlayabilir. Şair Hüseyin Korkmazgil'in, yayıncı ve yazar Muzaffer Erdost'un tevkifini başka tevkifler izleyebilir. Ama bu «zafer», AP iktidarı için bir Pyrrus zaferinden başka bir şey olmayacaktır.

SAYI : 1965/14

KONU : Ahmet Muşlu'nun talebi hk.

GIDA İŞ SENDİKASI GENEL BAŞKANLIĞINA

İSTANBUL

İlgi : 1-9-1965 tarih ve 1384 sayılı yazınıza.

İlgi sayılı yazı ile Ahmet Muşlu'nun istediği, K.K.K.lığı imzası ile belgelenen 13-4-1965 tarih ve 961-66081 sayılı gizli demgali yazının bir su retini çıkartılarak ekte gönderilmiştir.

İlgiliye tevdi ile neticenin bildirilmesini rica ederim.

EKLER :

Ek-1 Yazı sureti

Y. K. K. L. İ. T. A. L.

Hâkim Kd. Bnb.

Onkur. As. Mah. Kd. Hâkimî Y.

SAYI : 985/1161

KONU : Ahmet Muşlu

Bay Ahmet
Gıda İş

İlgi : Ahmet Muşlu'nun Yabancı Devletle bozmağa mütavf faaliyetleri hakkındaki dev rlerinden bir suretin t luk poste pulu, senik ve 982/8 Esas, 363/8 K 1:11 As. Mahkemesine te ilikte gönderilmiştir. 1) Adigeçenin is si As. Savcılığında, 2) İstedikinin k istihali hususuna bil

EKLER :

Ek-1 (Ahmet Muşlu'nun ve 150 kuruşluk

Ek-2 Davitim i

Onkur. As. Mah. Kd. Hâkimî Y.

● Birleşik Gıda Sanayii İşçileri Sendikası Başkanı Ahmet Muşlu'nun, aslında sendikacılık hareketini bir ajan olduğu, kendisinin yazılı müracaatlarıyla sabit olmuştur. Yukarıdaki vesikalarda Ahmet Muşlu'nun runması yolunda yaptığı müracaata karşılık Kara Kuvvetleri Kumandanlığı, Askeri Mahkemesi'nin Genel F kası Genel Başkanlığı'na yazdığı yazıların fotokopileri görülmektedir. Yazıda Ahmet Muşlu'nun ajan

BAHTSIZ HALKA OYNANAN OYUNLAR

ÇETİN ALTAN

Ö NÜMDE Türkiye'de çevrilmekte olan dolaplardan bir tanesini daha açığa çıkaran belgeler duruyor.

Bu belgeler askerî mahkeme tarafından şu adrese yazılmış yazılardır:

"Bay Ahmet Muşlu
Gıda İş Sendikası Genel Başkanı - İstan bul."

Resmî yazıda şu satırlar dikkati çekmekte dir:

".... sanıklar Şevket Turan ve arkadaşları hakkındaki davada ajan Ahmet Muşlu'nun ver miş olduğu...."

Demek ki bir sendika Genel Başkanı bir emniyet ajanıymış.

Daha doğrusu bir emniyet ajanına sendika kurdurulmuş.

İşte tam Başbakan Demirel'in beğeneceği şekilde bir Anayasa uygulaması.

Anayasa sendika kurma ve grev yapma özgürlüğünü güvenlik altına mı alıyor, sendika yı bir gizli emniyet ajanına kurdurursun olur biter... Hem işçiler sendikaca haklarının korun nacağını sanırlar, hem Anayasanın dediği olur, hem de egemen burjuva sınıfının çıkarları örse lenmez.

Gel de bundan böyle kaç sendikanın kaç giz li ajana kurdurulmuş olduğu şüphesini taşıma.

İşte bizim meşhur Türk demokrasisi, işte bizim iktidarlarımızın anladığı Anayasa güven liği, işte bizim ülkedeki özgürlük...

Bütün bunlar vatanın korunması, halkın mutluluğu, huzurun sağlanması için, öyle değil mi?

Bunu anlatacak külâh da bulunmaz bu dün. yada.

Millî gelirin yüzde elli yedisini cebe indiren küçücük bir koprador azınlığına koskoca bir Türkiye demokrasisi, Anayasası, halkı ve öz gürlüğü böyle kurban edilir işte...

Ajanlara sendikalar kurdurursun, daha olmazsa partiler bile kurdurursun ve:

— Bakın ne güzel bir demokrasimiz var, dersin...

Bunu yutmıyanlara ve halka doğruları söylemiye çalışanlara da gizli matbaalarda ajan ların yayınladığı tezvir broşürleriyle saldırır, kızıklarını ajan uydurmalarıyla mahkemeye verir ve sıkı sıkıya da bağırırsın:

— Kahrolsun komünizm...

Morison firması temsilciliğinden siyasi yö neticiliğe geçmiş olanlar için güzel yollardır bunlar. Ve bilhassa Amerikalı barış gönüllüleri tarafından fevkalâde takdir edilmektedir.

Halkın parasıyla yapılmış petrol boru hat tının yarısını burjuva zenginlerine sativer.

Bir milyarlık vasıtalı bir vergi sal halka.

Danıştay kararlarını çiğne, Yargıtay baş kanına hakaret yağdır...

Ve aklına geldikçe de bağır:

— Kahrolsun komünizm.

İvasıl olsa Türkiye'de okuma yazma bilmi yenlerin sayısı yirmi milyon... Kim anlayacak oyunun iç yüzünü...

Anlıyanların ve anlatmaya çalışanların da karşısına kelepçe sakırdatan ajanlarını diker sin... Ve bakarsın kolkola girip resim çektiydi ğin Johnson'la çevrelerinde tanınmakla övündü ğün Amerikalı iş adamlarının gözüne:

— Nasıl beğeniyor musunuz, diye...

Onlar da:

— Aferin devam, derler...

Ve yatar görevini yerine getirmişlerin iç rahathğı ile uyursun.

★

Uyu, simdilik rahat uyu...

Ola ki bir gün gelir senin de başlar uyku ların kaçmaya...



8. EKİM. 1965

in talebi Hk.

Muşlu
Sendikası Genel Başkanı - İSTANBUL
9.1965 tarihli dilekçesine.
Tevfik ve müzaheretle Devlet'in birliğini
bulunmak suçundan sanıklar Şevket Turan ve Arke-
Ajant Ahmet Muşlu'nun vermiş olduğu koruma k-
Tane gönderilmesine dair dilekçesi ve 150 kuruş-
bakındaki dosya, Mahkemenin 18.7.1965 gün
sayılı görevsizlik kararı gereğince Onkur.Bşk.
tediliş olduğundan itiraz idiyeti cihetiyle
il karar suretinin gönderilmesini Onkur.Bşk.11-
suretinin Onkur.Bşk.11'gi As.Severliğinden
rini Ahmet Muşlu'den arz ve rica ederim.
MEHMET KARAAHMETLİ
K.K.K.11'GI ASKERİ MAHKEMESİ
KIDEMLİ HAKİMİ
Ahmet Muşlu
Gıda İş Sendikası Genel Başkanı -İstanbul

gere etmek üzere polis tarafından görevlendirilmiş
bir siyasi davada ajan olduğunun gizlenmesi ve ko-
nay Başkanlığı Askeri Savcılığı'na ve Gıda İş Sendi-
gu açıkça belirtilmektedir.

Ahmet Muşlu, TİP Kurucuları Arasına da Sokulmuştu

Polis ajanı olarak sendikacılık faaliyetlerine karışan Ahmet Muşlu, 1961 yılı başlarında sendikacılar tarafından kurulan Türkiye İşçi Partisi kurucuları arasına da provokatör olarak katılmıştı. TİP'in kuruluşu için yapılan uzun çalışmalar sırasında kurucular arasına Ahmet Muşlu ile Hüseyin Uslubaş'ın alınması hiç kimsenin aklına gelmemişti. Ne var ki, TİP tüzüğü yazıldıktan sonra Lastik İş Sendikası Genel Merkezi'nde kurucuların imzalaması için bekletilirken Ahmet Muşlu ile Hüseyin Uslubaş ansızın içeri dalmışlar ve emrivâki yaparak masa üzerinde duran çizelgeye kendi isimlerini yazıp imzayı basmışlardı. Tüzüğün tek maddesini dahi okumadan "Biz de varız" diyerek çizelgeyi imzalamalarını diğer kurucular şaşkınlıkla seyretmişler, fakat iyi niyetle hareket ederek bir müdahalede bulunmamışlardı. Muşlu ve Uslubaş'ın partiye hangi niyetlerle girdikleri, 1962 yılı sonlarında yapılan Beyaz Saray Toplantısından sonra ortaya çıkmıştı. Bilindiği gibi Beyaz Saray toplantısında 141 ve 142. maddelerin kaldırılması görüşülürken sağcı unsurlar kaba kuvvet kullanarak toplantıyı sabote etmişlerdi. Toplantıdan sonra da TİP aleyhinde asılsız suçlamalar yapılmıştı. İki sözümona sendikacı, partiyi sabote etmek için verilen direktife uygun olarak gösterişli bir şekilde partiden istifa etmişler ve TİP yöneticileri hakkında asılsız suçlamalarda bulunmuşlardı. Ancak bu hareket partiyi iki provokatörden kurtarmış, asıl kurucular olan diğer gerçek sendikacılar en çetin günlerde dahi parti içinde kalarak TİP'i İşçi sınıfına layık şekilde savunmuşlardır. Yandaki resimde Ahmet Muşlu (daire içinde), kuruluş beyannamesinin vilâyete verildiği gün diğer kurucular arasında görülüyor.

BU SENDİKACI BİR AJANDIR!

BİRLEŞİK Gıda İşçileri Sendikası Genel Başkanı titrini taşıdığı halde aslında sendikacılık hareketini yozlaştırmak üzere polisçe ajan olarak görevlendirildiği vesikalarla sabit olan Ahmet Muşlu kimdir?

Ahmet Muşlu, Gediz'de 1926 yılında doğmuştur. Askerliğini yaparken «istihbarat» bölümünde çalışmış, terhis olduktan sonra İstanbul'da bir çikolata fabrikasında çalışmaya başlamıştır.

15 Nisan 1951'de İstanbul Çikolata ve Şekerli Sanayi İşçileri Sendikası kurulmuş ve Muşlu da kurucular arasında yer almıştır. Sendikanın kuruluşundan sonra Muşlu başkanlığa seçilmiş, kısa bir süre sonra işverenlerin baskısıyla diğer müteebbis yönetim kurulu üyeleri istifa ettikleri halde sendikada tek yönetici olarak Muşlu kalmıştır. Bundan sonra yeni arkadaşlar bulan Muşlu, sendikayı Beşiktaş'ta İşçi Sendikaları Birliği binasının alt katında bir odada devam ettirmiştir. Ancak Muşlu'nun bundan sonraki sendikacılık faaliyeti, daima şüphe uyandırıcı şekilde gelişmiştir. Muşlu bu arada sendikasını İstanbul İşçi Sendikaları Birliği'ne sokmaya muvaffak olmuş ve birlik yönetim kurulu'na da girmiştir.

İlk kongresini 29 Eylül 1951'de yapan sendika kısa sürede hızla teşkilatlanmıştır. Ancak sendikanın mali durumu ve Muşlu'nun yaptığı harcamalar, sendika üzerindeki şüpheleri daha da artırmıştır. Nitekim Sendikanın 1952 Eylülünde yapılan kongresinde yıllık gelirin 2.033 Lira 50 Kuruş olduğu açıklandığı halde, düşük ücretli bir işçi olan Muşlu çok masraflı bir hayat yaşıyor, çevresine ölçsüz ikramlarda bulunuyordu. Bu yüzden çeşitli dedikodular çıkartıyordu. 1952 Kongresi'nde Muşlu'nun işverenlere çatması üzerine toplantıda hazır bulunan işverenlerden birisi söz alarak Ahmet Muşlu'nun eşantaj yaptığını ileri sürmüştür.

Buna rağmen, Muşlu kongrede yeniden başkan seçilmeye muvaffak olmuştur. 1953 yılı sonlarında Muşlu'nun işverenlerden bağış topladığı söylentileri çıkmıştır. İddiaya göre, Muşlu, Haer-bekir'den 500 Lira, Elit, Golden, Resler, İmren işverenlerinden 50'er Lira, Sümer'den 25 Lira, Mendial'den ise 10 Lira almıştı. Muşlu'nun yakınları ise bu paraların sendikaya kurduğu yardım sandığı için alındığını söylüyorlardı.

1953'te Muşlu'nun adamlarından biri sendika başkanına maaş bağlanması teklifini ileri sürmüştür. Teklifin gerekçesinde «işverenler, başkanımızın dinamik çalışmasını istemiyorlar. Onun için de işverenler bazı işçilere kendilerine başlı bir başkan seçmelerini telkin ediyorlar. Biz başkanımızı başımızda tutmak için kendisine maaş vermeliyiz» deniliyordu.

Teklif kabul edilerek Muşlu Türkiye'de ilk ücretli başkan olmuş ve işçilikten ayrılmıştır. Ancak, ücretli başkanın maaşını sendikanın mali imkânları hiçbir zaman karşılamamış, aksine Muşlu sendikayı cebinden para vererek finanse etmiştir. Nitekim 10 Ekim 1953'te yapılan kon-

grede açıklandığına göre, sendikanın üye aldattı olarak geliri 1761 Lira'dır. 404 Lira 50 Kuruş da bağış toplanmıştır. Sendikanın bu 2.165 Lira 50 Kuruşluk gelirinden 1545 Lirası evazifellere gündelik olarak ödennmiştir. Ayrıca 700 Lira la yolluk verilmiştir. Bunun dışında 142 Lira ayol masrafı yapılmıştır. Mütferrik masraflar ise 148 Lira 35 Kuruş'tur. Öteki harcamalarla birlikte sendikanın bütün giderleri 2.919 Lira 40 Kuruş'u bulmuş, sendika Muşlu'ya 753 Lira 90 Kuruş borçlanmıştır.

Muşlu'nun israfı varan kişisel harcamalarını nasıl karşıladığı ve sendikayı hangi yollardan finanse ettiği meçhuldü.

Bu sırada Muşlu'nun işverenlerle çok yakın ilişkiler kurduğu dikkat çekmiştir. İşverenlerin döviz tahsislerini çıkartmak için Muşlu bir heyet ile Ankara'ya gitmiş, çeşitli temaslardan sonra döviz tahsis çıkartmış ve büyük bir ihtimalle bunun mükâfatını da görmüştür.

1954 kongresine bu hava içinde giren sendikanın durumu artık söyle ifade edilmeye başlanmıştır: Sendika = Muşlu...

Nitekim, Muşlu o kongrede yazdığı çalışma raporunda çetrefil Türkçesiyle şöyle demektedir:

«Öyle zamanlar olmuştur ki, iş maddiyata dökülünce, sendikanın mesaisine imkân olmama zamanlarda da sendikamızın L. numarah kurucusu ve kurulduğu günden bugüne deyin başkanlığına deruhte eden kıymetli liderimiz Ahmet Muşlu'nun feragat ve fedakarlığı madîl ve manevî bütün varlığıyla teşkilatı ayakta tutması mesaisine normal olarak devam etmesi bizlere cesaret vermiş bugün ise yüksek huzuruza çıkmak imkanını bahsetmiş bulunmaktadır. Kendisine yüksek huzurunuzda idare kurulu olarak teşekkür ederiz».

O günden bugüne Muşlu = Sendika formülü tam mânasıyla uygulanagelmıştır. Ortada işçi haklarını gözetin, hesapları ve işleri açık bir sendika kalmamıştır. Muşlu, sendikacılar arasında işçi olarak kabul edilmemekte ve kullaktan kulağa çeşitli hikâyeler anlatılmaktadır: Tabanca çekmeler, yumruk atmalar, tehditler v.s., v.s...

Muşlu, soranlara, İse tahsili olduğunu, Fransızca bildiğini söylemekten büyük zevk almaktadır. Oysa iki cümleyi doğru dürüst bir araya getirecek Türkçe bilgisinden dahi yoksundur.

Evlidir, üç erkek, ikisi kız olmak üzere, beş çocuk babasıdır. Sert konuşmaktan, itham edici pozlar almaktan, bir takım gizli işler çevirdiğini ima etmekten, sık sık «be bilâder» kelimelerini söylemekten hoşlanır.

Dilencilerle Mücadele Derneği kurmak, Muşlu kalkandırma çabalarına girişmek gibi merakları vardır. Ancak Muşlu'nun bu gayretleri, ne dilencilerin ortadan kalkmasına, ne de Muşlu'nun kalkınmasına yardımcı olamamıştır.

Muşlu, Birleşik Gıda İşçileri Sendikası Genel Başkanı'dır, ama herhalde işçilerden çok başkalarına hizmet etmektedir...





● Bakanlar Kurulu'nca Meclis'e sevk edilen Özel Yatırımlar Bankası Tasarısı ile Posta Biriktirme Sandığı Tasarısı'nın arkasında postacılara oynanmak istenen büyük bir oyunun içyüzünü komisyonda ortaya koyan TİP Adana Milletvekili Ali Karcı

Özel Sektörün Postacılara Oyunu!

● Posta Biriktirme Sandığı'nda toplanacak olan postacıların tasarruflarını Özel Sektöre yedirmek için kanun çıkartılıyor

ALİ KARCİ

BUGÜNLERDE konusu "postacılar" olan yeni bir oyun sahneye konmaktadır Türkiye'de...

Oyun, telgrafçıların, telefoncuların, postacıların, atlı -yaya köy sürücülerinin, hat bakımcılarının dışlarından tırnaklarından artırdıkları paralar etrafında dönmektedir.

Türkiye'nin kalkınmasını, özel sektörün kalkınmasını gören Adalet Partisi Hükümeti, iki kanun tasarsını sekiz ay ara ile Meclis'e getirince, karanlıktaki oyun aydınlığa çıktı birdenbire...

Bunların Meclis'e ilk geleni **ÖZEL YATIRIMLAR BANKASI** Tasarısı, ikincisi ise **POSTA BİRİKTİRME SANDIĞI** Kanun tasarısı'dır.

İlk bakışta birbirleriyle ilgisiz görünen bu tasarılar, gayet tutarlı, mantıklı, hattâ bir yerde postacılara çok da yararlı gerekçelere dayanmaktadır. Ancak tasarılar esaslı şekilde incelenince, postacıların yeni bir Raybank tecrübesine kurban edileceği anlaşılmaktadır.

Bu tasarılar kanunlaştığı takdirde binlerce postacı özel sektörün kalkınması için bir araç olarak kullanılacaktır. Postacıların alınteri, zengin sofralarının istakozuna, havyarına, viskisine dönüşecektir.

Posta Biriktirme Sandığı konusunda dönecek dolapların daha etraflı olarak kavranabilmesi için Türk bankacılığına bir nebze eğilmek gerekmektedir.

Bilindiği gibi, on yıldan beri Türkiye'de tam on banka iflâs etmiştir. İflâs eden bankalardan birisi de RAYBANK'tır. Raybank'ın tasfiye işlemleri henüz bitmemiştir. Bu tasfiye işleminden yemelenenler, tasfiyeyi herhalde yıllarca sürdürecektir. Esasen iflâs eden diğer bankaların tasfiye işlemleri de yıllar yılı sürüp gitmektedir.

Raybank'tan kredi olarak alınıp da ödenmeyen miktar şöyledir:

33 kişi	47.951.252 Lira
6 kişi	15.042.096 Lira
6 kişi	21.205.392 Lira
7 kişi	30.960.825 Lira
3 kişi	20.828.941 Lira

Bu hesaba göre 55 kişi bankanın 124.988.506 Lira'sını alıp götürmüştür. Ayrıca çeşitli kimselerin götürdükleri 78 Milyon da buna eklenince, 210 Milyon'dan daha fazla paranın çarçur edildiği görülecektir.

Şüphesiz bunlar, mevduat dediğimiz bankalara vatandaşlar tarafından yatırılmış paralardır. Kredi olarak bunları alan tüccarlar, bir daha bu paraları ödemedikleri için bankanın iflâsına sebep olmuşlardır. Üstelik bankaları iflâsa sürükleyenlerin hiçbirisi bugün hapishanede değildir. Aksine, altlarında lüks arabalar rahat bir yaşamın içindedirler.

Bu tüccarlarla işbirliği yaparak bu sonucu hazırlayan bankanın genel müdürleri, idare meclisi üyeleri, memurlar da hapishanede değildir ve ellerini kollarını sallayarak aramızda gezmektedirler. Demek ki mevzuat budur! Demek ki, bankaların milyonlarını, tüccar olarak, genel müdür olarak çarçur edeceklerin, bankayı iflâs ettireceksin ve hapishaneye girmeyeceksin!

İşte Raybank'ın başına gelenler konumuza ışık tutmakta ve postacıların nasıl bir tehlike ile karşı karşıya bulunduğunu ortaya koymaktadır. Çünkü Raybank'ın kurucuları, herkesin bildiği gi-

bi, lokomotif ateşçileri, dağbaşı makasçıları, geçit bekçileri, demiryolu tamircileri, kondöktörler, seftrenler, cer atelyeleri ve ustaları ve işçileridir. Bunların yatırdıkları sermaye, hükümet garantisi altında olmadığı için sahiplerine ödenmemektedir. Böylece binlerce demiryolu emekçisinin nafakalarından artırdıkları paralar bir avuç tüccara peşkeş çekilmiştir.

Diğer dokuz bankanın iflâsı da Raybank Olayı'ndan farklı değildir.

Bu örneği gözönünde tutarak şimdi rahatça şu soruyu sorabiliriz:

Dün demiryolu personeline oynanan oyun, bugün PTT mensuplarına mı oynanacaktır.

Yukarıda da belirttiğimiz gibi, Posta Biriktirme Sandığı kurmak olağan bir eylemdir. Bunun kötü olacak bir yanı da yoktur. Ancak 9. madde ile Özel Yatırımlar Bankası'na bağlanmasa idi...

Özel Yatırımlar Bankası, 500 milyon Lira sermayeli bir iktisadi devlet teşekkülüdür. Sermayesi Bakanlar Kurulu kararı ile 1 Milyar Lira'ya çıkartılabilir. Bakanın amacı, tasarı gerekçesinde şöyle tanımlanmaktadır:

"Bankanın esas kuruluş amacı, esas itibarıyla sanayi, turizm ve gemi inşaatı sahalarındaki özel sektör yatırımlarının finanse edilmesidir."

Yine kanunun gerekçesinden aldığımız şu cümleye bakalım:

"Özel sektör sermayesinin tamamı veya yarısından fazlası, gerçek kişilere veya özel hükmi şahıslara ait bulunan teşebbüsler, bu kredilerden faydalana-caklardır. Bu mahiyette bulunmayan kuruluşlar, bankanın kredilerinden veya diğer mali yardımlardan faydalana-mayacaklardır."

İktisadi devlet teşekkülü olarak halkın parasıyla kuruluşu yapılmak istenen bu banka, o kadar özel sektördür ki, 6. maddenin C fıkrası:

"Özel Yatırımlar Bankası'ndan alınacak kredilerden ayrı olarak başka kaynaklardan alabileceği borç veya krediler için" özel sektöre "kefil" olabileceği kaydını taşımaktadır.

8. Madde ise bundan daha da ileri gitmekte, "Hazineyi kefil göstererek yerli mali müesseselerden, milletlerarası mali müesseselerden ve haricteki özel ve tüzel kişilerden kredi alabilmek" yetkisini bankaya tanımaktadır.

7. maddenin B fıkrası ise "Yerli ve yabancı özel sermayenin bu teşebbüslere iştirakini teşvik etmek, yardım etmek ve kolaylaştırmak" amacını koyarak yabancı özel sermayeye de kredi açmak ve onu kalkındırmak imkânını sağlamaktadır.

17. maddeye göre "Özel Yatırımlar Bankası'ndan 100 Bin Lira'dan eksik yatırım kredisi talep edilemez. Ödenmiş sermayesi 250 Bin Lira'dan az bulunan teşebbüsler, bankanın kredilerinden istifade edemezler." Demek ki, bu banka, en az 250.000 Lira ödenmiş sermayesi bulunan kodamanlara hizmet amacıyla kurulmaktadır.

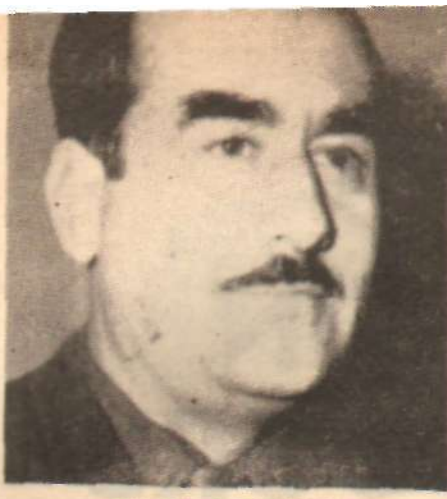
Asıl korkunç olan nokta, 6. maddenin A fıkrasıdır ve bu madde tam anlamıyla Yağma Hasanın bõregidir. Bu madde de teşebbüslerin finansman ihtiyaçlarını karşılayabilmek için "Teminat arayarak veya aramaksızın" kredi verilebileceği söylenmektedir. Yani, yüzlerce milyon lira kredi vereceksin, bu kredi-



● Demirel Hükümeti'nin Meclis'e sevkettiği Özel Yatırımlar Bankası Tasarısı ile Posta Biriktirme Sandığı Tasarısı, aslında postacıların küçük tasarruflarının büyük müteşebbislere yedirilmesi amacını gütmekte, yeni bir RAYBANK faciasına imkân hazırlamaktadır



● PTT personelinin küçük tasarruflarının değerlendirilmesi gayesiyle kurulacağı ileri sürülen Posta Biriktirme Sandığı'nın toplayacağı mevduatın kapitalistler tarafından yağma edilmesini önlemekte Ulaştırma Bakanı Seyfi Öztürk'e büyük sorumluluk düşüyor



AYHAN YETKİNER
— Bu vicdansızlıktır —

Milletin Parası Komünizm Tüccarlarına Nasıl Yediriliyor?

İSTANBUL'un elektriksiz, yolsuz, susuz ve okulsuz köyleri dururken 5 Milyon'a yakın paranın heba edilmesine hangi vicdan razı gelir? Komünizmle mücadele iskelet boğazını sıkan afişler asmakla olmaz. İktisadi durumu düzeltmekle, yoksulluğu yenmekle, sefaleti gidermekle olur.

İstanbul İl Genel Meclisi'nin geçen hafta yapılan toplantısında vilâyet bütçesinin derneklere yardım faslı görüşülürken millet parasının komünizmle mücadele ve mukaddesat ticareti yapan derneklere peşkeş çekilmesi karşısında CHP'li üyelerden Ayhan Yetkiner böyle haykırıyordu.

Parlamentosuyla, üniversitesiyle, basınıyla, kültür kurumlarıyla bütün müesseselere el atarak halk düşmanı sağcı bir yönetimi egemen kılmak isteyen AP iktidarı, bu gayeye ulaşmak için bir kaç yıldan beri fakir fıkaranın rızından kesilen paraları da sağcı derneklerl beslemek için kullanmağa başlamıştır. Bu amaçla, dört yıl önce sadece 500 Bin Lira olan derneklere yardım faslı, 1967 bütçesinde 4 Milyon 600 Bin Lira'ya çıkarılmıştır.

358 derneğe tahsis edilen bu 4 Milyon 600 Bin Lira'nın büyük kısmı sağcı kuruluşlara ve komünizmle mücadele cemiyetlerine verilmektedir.

Bu derneklerden bazıları ve verilen paralar şöyledir:

M.T.T.B.	80.000
İlim Yayma Cemiyeti Merkezli	10.000
İlim Yayma Cemiyeti Anadolu Şubesi	10.000
İstanbul Fetih Cemiyeti	15.000

Milliyetçiler Birliği Pendik Ocağı	3.000
İstinye Kuran Kursu Derneği	2.000
Üsküdar Komünizmle Mücadele Derneği	7.500
Sağmalcılar Komünizmle Mücadele Der.	7.500
Kartal Komünizmle Mücadele Derneği	7.500
Şişli Komünizmle Mücadele Derneği	7.500
Fatih Komünizmle Mücadele Derneği	7.500
Bakırköy Komünizmle Mücadele Derneği	7.500
Zeytinburnu Komünizmle Mücadele Der.	7.500
İstanbul Şub. Komünizmle Mücadele Der.	7.500
Kadıköy Komünizmle Mücadele Der.	7.500
Silivri Fener Köyü Kuran Kursu	2.000
Büyükdere Kuran Kursu	2.000
Beylerbeyi Komünizmle Mücadele Der.	7.500
Fatih Anıt'ın Yapıtırma Derneği	1.000
Çatalca Çanakça Köyü Kuran Kursu	2.000
Çatalca Tepecik Köy Kuran Kursu	2.000
Gürpınar Köy Kuran Kursu	2.000
Türkiye Hafız ve Mevlûthanlar Cemiyeti	10.000
Beşiktaş Komünizmle Mücadele Derneği	7.500
Gaziosmanpaşa Komünizmle Müca. Der.	5.000

İl Genel Meclisi'nde cuma günü derneklere yardım faslı görüşülürken bu yağmacılığa protesto etmek üzere muhalefete mensup üyeler salonu terk etmiş, görüşmelerin tehlikeye düşmesi üzerine AP'li, vilâyetin resmi plâkalı arabalarıyla üye toplayarak ertesi gün çoğunluk sağlamışlar ve bütçeyi meclisten geçirmişlerdir.

Bu oturumda konuşan CHP Grup Başkanı Lütfi Onur, derneklere yardım faslılarında adil bir kıs-

tas uygulanmadığını söylemiş, «Derneklere yardım kanunsuzdur, adaletsizdir. Vicdanlara ağırlık vermektedir. Bunun hesabı verilemez» demiştir. Gerçekten de, sağcı kuruluşlara yüzbinlerce lira yardımda bulunduğu halde devrimci kuruluşlara tek kuruş ayrılmamıştır. Meselâ Milli Türk Talebe Birliği'ne 80.000 Lira verilmiş, buna karşılık Türkiye Milli Talebe Federasyonu'na hiç tahsis yapılmamıştır. Aynı şekilde, komünizmle mücadele derneklerine binlerce lira dağıtılırken, aylarca önce müracaatta bulunan Halkevlerine de hiçbir tahsisle bulunulmamıştır.

AP'li İl Genel Meclisi Üyesi Halide Ahıska'nın başkanı bulunduğu Türk Anneler Derneği İstanbul Merkezi'ne de tam 100 Bin Lira verilmiştir.

Paraların tahsisi AP'li üyeler arasında da çatışmalara sebep olmuş, grup odasında kavgalar çıkmıştır. Ne var ki, yardım yağmasına karşı çıkan AP'li üyeler de sonunda grup kararına uymak zorunda kalmışlardır.

Ayhan Yetkiner, yardımları tenkid ederken AP'li, ileri bini milliyetçi derneklere satışına olarak kabul etmişler, Yetkiner de kendilerine şu mukabelede bulunmuştur: «Milliyetçilik, vatanseverlik sizin inhisarınızda değildir. Milletın parasını babasının çiftliğine sarfeder gibi dağıtmak ise tek kelime ile vicdansızlıktır.»

Vali Poyraz'ın taraf tutar şekilde yönettiği oturum sonunda millet parasından 4 Milyon 600 Bin Lira'yı sağcı derneklere peşkeş çeken bütçe AP'li,lerin oylarıyla kabul edilmiştir.

İlerin karşılığının olup olmadığına bakmayacaksınız.

Ve 11. madde ile "Maliye Bakanlığı'nın izni ile, sermayesi ile sınırlı olmaksızın tahvilât" çıkarılabilmektedir. Bu çıkartılan tahvilât tutarı ister 1 Milyar Lira, ister 2 Milyar Lira olacaktır.

İşte bu Özel Yatırımlar Bankası ile Posta Biriktirme Sandığı arasındaki ilintiyi görmeden önce PTT'cilerin yararına diye hazırlanan tasarıların bazı maddelerini gözden geçirmek gerekmektedir.

Sandığın neden kurulduğu, kanunun gerekçesinde şöyle anlatılmaktadır:

"Her türlü banka muameleleri yapmak olmayıp, küçük tasarrufları teşvik ve nemalandırmak."

Tasari, küçük tasarrufları sandıkta toplayabilmek için hiçbir banka ve teşekküle asla verilmeyecek olan akıl ve mantık dışı bir de imtiyaz tanımaktadır. Diğer bankalarla fırsat eşitliğini bozan bu imtiyazlı 2. madde aynen şudur:

"Her şahsın yatırdığı paranın 5 Bin Lira'ya kadar olan kısmı haczolunamaz."

4. madde ise şöyledir:

"Yürürlükteki mevzuata göre, vadesiz mevduata verilebilecek faizden yüzde 1'e kadar fazla faiz ödenecektir."

Bu imtiyazları okuyunca, şüphesiz akla, AP Hükümeti'nin postacıları koruduğu ihtimali gelmektedir. Tabii yukarıda sözünü ettiğimiz 9. madde olmasa idi...

Tasarıdaki 9. madde aynen şöyledir:

"Posta Biriktirme Sandığı'nda mevcut yatırılmış paraların yüzde 40'a kadar olan kısmı, muhtemel mevduat çekilişlerine karşılık olarak tefrik edildikten sonra, kalanın yarısı, Devlet Yatırım Bankası tahvillerinin, diğer yarısı da ÖZEL SEKTÖR KALKINMA VE

YATIRIM BANKALARI TAHVİLLERİNİN SATIN ALINMASINA TAH-SİS EDİLİR."

Hemen belirtelim ki, yukarıdan beri sözünü ettiğimiz ÖZEL YATIRIMLAR BANKASI diye bir banka henüz ortada yoktur. Sadece bu konuda bir kanun tasarısı vardır. Ticaret Komisyonu'ndan geçen bu tasarı halen Maliye Komisyonu'ndadır.

8-10 ay önce Meclis'e sevk edilen bu tasarı o kadar hesaplı kitaplı hazırlanmıştır ki, 11. maddesi "Sermayesi ile sınırlı olmaksızın tahvilât çıkarabilir" cümlesi, PTT'cilerin kurulacak sandığa ne miktar para yatırabilecekleri önceden tahmin edilemediği için bu şekilde kaleme alınmıştır. Belki de bundan sonra yeni yeni biriktirme sandıkları kurma yoluna gidilecektir. Örneğin, Emniyet Memurları Biriktirme Sandığı, Tefel Memurları Biriktirme Sandığı gibi...

Görülüyor ki, devlet eliyle ve aracılığıyla meydana getirilen her iki kuruluşun amacı özel sektöre hizmettir. Özel sektörün yatırımlarını teşviktir.

Yukarıdan beri anlattıklarımız, yeni bir RAYBANK Olayı ile karşı karşıya bulunduğumuzu göstermektedir. Hatta, bir bakıma, ÖZEL YATIRIMLAR BANKASI'nın, 6. maddeye göre karşılık aranmaksızın kredi açabilmesi, RAYBANK Olayından da ileri bir skandaldır.

Posta Biriktirme Sandığı'nın kuruluşundaki gerçek amaç, 9. maddedeki ÖZEL YATIRIMLAR BANKASI TAHVİLLERİNİN SATINALMASI'dır. Sandığın kuruluş nedeni budur.

Özel sektörcü AP Hükümeti, Meclis'e getirdiği POSTA BİRİKTİRME SANDIĞI ile postacıları, en az 250 Bin Lira'sı bulunan tüccarların çıkarları uğruna kullanacaktır...



Ulvi Uraz Tiyatrosu

KARACA TİYATRO'DA

HERGÜN

REFİK ERDURAN'IN

KARTAL TEKMESESİ

KOMEDİ 3 PERDE

- «Dört başı tam, büyük bir eser.» Yaşar Kemal (Ant)
 - «Kahkahalarla seyrettim.» Çetin Altan (Akşam)
 - «Gerçek budur ne kadar saklısak boş!» Cevdet Perin (Durum)
 - «Çok güzel...» (Ses)
 - «Biber gibi...» (Haber)
 - «Keskin...» Selmi Andak (Cumhuriyet)
 - «Yepyeni ve orijinal...» (Son Saat)
 - «Erduran'ın en iyi oyunu.» Tarık Dursun (ABC)
 - «Büyük başarı» İnci Özgüden (Ant)
 - «Görünüz!» Hayati Asilyazıcı (Akşam)
- Salı hariç hergün saat 18.00'de
Pazar günleri saat 15.00 ve 18.00'de
Pazartesi günleri saat 18.00 ve 21.30'da
Çarşamba ve Pazartesi saat 18.00 temsilleri tenzilatlı.

KARACA TİYATRO'DA — Telefon: 44 54 02

(Ant: 63)



NASUTION

— Darbeyi önlemişti —

BİR MİTOS'UN YIKILIŞINA DOĞRU

Endonezya'da NASAKOM politikasının iflâsından sonra Sukarno'nun da günleri sayılı...

HÜSEYİN BAŞ

ALMANYA —

■ Yeni bir Hitler'in çıkmayacağını kim garanti edebilir?

Birleşik Devletler İngiltere ve Fransa'ya verdiği bir notada Sovyet Hükümeti, "Federal Almanya'da, hem de bu defa elinde nükleer silâhla yeni bir Hitler'in ortaya çıkmayacağını kim garantileyebilir" diyerek Federal Almanya'da nazizmin yeniden hortlatılması hakkındaki endişelerini belirtmiş ve batılıları, konuyu büyük bir dikkatle izlemeye davet etmiştir. Sovyet notası, Alman "Milliyetçi Demokrat Partisi - NPD" nin "Hayat sahası", "Deutschland über alles" gibi politik Nazi sloganlarına davandığını belirtmekte ve şöyle devam etmektedir:

"Federal Almanya'da nükleer silâh ve füzelerle ilgili bağımsız bir endüstri yolunda gizli çalışmalar yapılmaktadır. Atom ve füzeler alanındaki araştırmalara ayrılan giderler, resmi kaynaklara göre 1 Milyar Mark'a ulaşmıştır."

Öte yandan, Sovyetler Birliği, Federal Almanya'ya verdiği notada Federal Hükümet'i, "Yeni Nazi ve militarist güçlerin barış için tehlikeli faaliyetlerini, Potsdam ve müttetiklerle olan diğer uluslararası anlaşmalara uygun olarak engellemek tedbirleri almaya" davet etmektedir.

Gerçekten de, son yıllarda seçimlerinde nasyonal sosyalizmin Almanya'da yeniden güçlenmeye başladığı ortaya çıkmıştır. Baviera seçimlerinde NPD, Eysel Meclisi'ne bir üye sokmakta muvaffak olmuştur.

ENDONEZYA'da 30 Eylül 1965'te patlak veren ve etkileri o günden bu yana süregelen olaylar dizisi, çeşitli evrelerden geçtikten sonra en son merhalesine varmıştır. Filist yönetiminden uzaklaştırılan Başkan Sukarno'nun günleri artık sayılıdır.

Bugünkü yönetimi elinde bulunduran Suharto, Adam Malik ve Ekonomi Bakanı Buwono'dan kurulu üçlü yönetim, şimdiye kadar dolaylı olarak karşı çıktığı Sukarno'ya son günlerde ağır saldırılarda bulunmaktadır.

Gerçekten de, son günlerde Cakarta'dan gelen haberler, üçlü yönetimin, Sukarno engelini -bu engel tamamen onursal nitelikte de olsa- ortadan kaldırmaya kararlı olduklarını göstermektedir. Nitekim, içinde bulunduğumuz ayın ortalarında Orta Cava Kumandanı Surono "Eski yönetimin son kalıntıları"nın bu yıl içinde temizleneceğini ileri sürmüştür. Bunu Sukarno'ya aşırı muhalefetiyle tanınan Dış İşleri Bakanı Adam Malik'in "Politik buhranın giderilmesi için Başkan Sukarno'nun istifasının artık şart olduğunu" açıklaması izlemiştir. Bununla birlikte Başkan Sukarno'nun günlerinin sayılı olduğunun en önde gelen belirtisi, şüphesiz, Endonezya Kabinesinin Başkanı, Ordunun Şefi ve yeni rejimin "Kuvvetli Adamı" General Suharto'nun, Başkan Sukarno'nun "30 Eylül darbesinde suçluluğunu saptayan yeni belgelerin bulunduğunu" öne sürerek, Ordu'yu "Hazır ol" durumuna geçirmiş olmasıdır.

Cakarta'da anti-komünist cepheye mensup öğrencilerin hemen her gün düzenledikleri gösterilerde "Sukarno'nun, tipki, Sabandrio gibi askeri mahkeme önünde hesap vermesini" istedikleri bir sırada, Suharto'nun söz konusu açıklaması ve son günlerde olayların aynı yönde gelişerek daha da belirlenmesi ordunun, Başkanın sadece bir şivandan ibaret olan sözde iktidarını artık tutmak niyetinde olmadığını kesin iğaretti sayılmaktadır. Nitekim, Fransız Haber Ajansı'nın 21 Ocak tarihli ve Cakarta kaynaklı habertide hatırlattığı gibi,

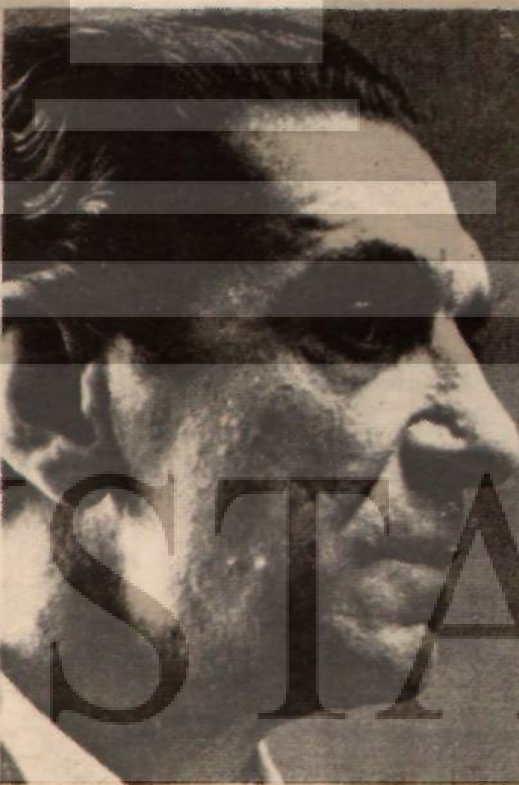
Ordu 1966 Ekiminde öğrencilerin Başkanlık Sarayı önünde yaptıkları aynı nitelikteki gösterileri yumuşak olmayan bir biçimde bastırmıştı. Oysa bugün durum tamamen farklıdır; Ordu ve Öğrenciler başarısızlıkla sonuçlanan 30 Eylül darbesinin sorumluluğunu, Komünist Partisi'nden sonra şimdi de Sukarno'nun sırtına yükleyerek onu Cumhurbaşkanlığından bu defa tamamen uzaklaştırmak için anlaşılmaya varmışlar ve bu yoldaki çabalarını artırmışlardır.

Böylece açıkça görülüyor ki, Untung'un, PKI (Endonezya Komünist Partisi)'nin politikası aksine, Kıt'a Çin'inin katı ideolojik etkisiyle giriştiği başarısız darbenin bastırılmasından ve darbenin güçlü dinsel gruplarının yardımıyla, NASAKOM çerçevesi içinde, ihtilâlcı olmayan bir yolla yönetimde gün geçtikçe daha da et-

kili roller oynayan Komünist Partisi'nin sırtına yüklenerek parti kadrolarının geniş ölçüde imhasından bu yana girişilen ülkeye yeni bir yön verme çabaları, eski rejimin son kalıntısı Sukarno'nun da şu anda bu şekilde bertaraf edilmesi hazırlıklarıyla son merhalesine gelmiş bulunmaktadır.

Başkan Sukarno 1958-59 yıllarında, Milliyetçiler, Dinsel gruplar ve Komünistler koalisyonundan kurulu ve genellikle NASAKOM adını taşıyan Ulusal Cepheyi güdümlü demokrasi olmakla suçlayan muhalefeti bastırmakta güçlük çekmemişti. Ama bir süre sonra ortaya çıkmış ekonomik güçlükler Ulusal Cephe koalisyonunu, temellerinden sarsmakta gecikmemiş, ülke, sömürge yönetiminin doğal sonucu olan ekonomik geri kalmışlığıyla, çözümü, yeni sömürgeciliğin oyunları ile daha da bir güçleşen sorunlarla karşı-

karşıya kalmıştı. Bu güçlüklerde Endonezya ile geniş ekonomik ve ticari ilişkileri bulunan İngiltere ve Birleşik Devletler'in olumsuz tutum ve davranışlarıyla büyük rol oynadıkları bilinmektedir. Gerçekten de Endonezya, en önde gelen ihraç ürünü tabii kauçukun dünya pazarlarında gittikçe daha az para etmesi, petrol ve bazı önemli toprakaltı zenginliklerinin İngiliz ve Amerikan uyrukluların elinde olması ve hele emekleme çağında bulunan endüstrisinin dış kredilere ihtiyaç duyması nedeniyle, yeni sömürgecilik oyunlarına, bağımsızlıklarına yeni kavuşan bütün ülkeler gibi, tamamen açıktı. Öte yanda İngiltere'nin Singapur politikası, Endonezya'yı Singapur limanı gibi bir endüstri, ulaşım yolları ve ticaret merkezinden ayırmakla, ülke ekonomisi için zararlı sonuçlar doğuruyordu. Sukarno büyük batılı



ABİDİN DİNO

Cumhuriyet Gazetesinde Başkan Kennedy'nin danışmanlığını yapmış Arthur Schlesinger'in "Amerika-Avrupa İlişkilerinin Bugünü ve Yarını" üstüne bir yazısı yayımlanmıştır. Abidin Dino Schlesinger'e cevap veriyor.

Bay Schlesinger, yanlıyorsunuz.

Amerika, siyasi alanda yitirdiklerini, kültür alanında kazanamayacaktır. Avrupa'nın Amerika'ya güvenliğini kaybettiğini, Vietnam harbinin daha şimdiden Amerika için siyasi bir yenilgi ile sonuçlandığını biliyorsunuz da, avunmak için olacak, memleketinizi kültürden yana kazançlı sayıyorsunuz.

Vietnam siyasetinizi yeren gençlerin dar pantolon giymelerini, Coca Cola içmelerini, Atlantik ötesi çalgılarla horon tepmelerini, Amerikan "kültürü" bakımından bir zafer sayıyorsunuz.

Düşüncesiz, nitelik bakımından ve tersinden de olsa, ne garip ki Kızıl Muhafızların kültür anlayışından hiç de farklı değil. Pantolon, içki, çalgı ve saç kesimini kültüre karıştırıyor; yüzeysel yaklaşımlardan, ulusunuz adına övünçler çıkarıyorsunuz. Oysaki bay Schlesinger, kültür başka, pantolon yine başkadır.

Herhalde bu ölçülerin yetersizliğini siz de kavramış olacaksınız ki, daha ileri giderek şöyle diyorunuz:

"Siyasetimiz gün geçtikçe tahammül edilmez bir hal alırken, Amerikan şairi Avrupalıların hislerini ateşlendirmektedir. Politikacılarımızdan nefret edilecek, film yıldızlarımıza, halk şarkılarımıza, dil bğünlerimize, şuyumuza buyumuza, hayranlık artmaktadır."

Söylediklerinizi teker teker cevaplandıralım:

1 — Amerikan şairinin Avrupalıların hislerini ateşlediği yok. Ferlinghetti, Ginsberg, Kerouac gibi "Beat Generation" şairlerini eski kıt'ada bilen var elbette, ama kesinlikle biliyoruz ki bu şairler, Amerikan siyasetine olduğu kadar, yaşama biçimine de kıyasıya karşıdır.

2 — Amerikan film yıldızlarına hayranlık kalmamıştır kimsede. Yaratıcı Amerikalı sinemacı çoktan batmıştır, Amerikan film yıldızları çoğunlukla bayağılık örnekleri olarak gösterilmektedirler.

3 — Amerikan halk türkülleri sevilmiyor, bütün halk türkülleri gibi: Hele en ünlü çalgıcılar Dylan Thomas



SUKARNO

güçlerin yeni sömürgecilik oyunlarına NEKOLİM (Yeni Kolonyalizm, Kolonyalizm, Emperyalizm) sloganıyla karşı çıkmış, batılı büyük güçleri protesto için de B. Milletler'den çekilmişti. Kıt'a Çin'yle dost-

luk bu sıralara rastlar. Oysa Çin'le olan yakınlaşma NASA-KOM çerçevesi içinde çalışmaya kararlı Komünist Partisini, güç durumda bırakmıştı. Nitekim partinin yönetiminde son derece etkili olduğu bir sırada,

Çin'in katı ideolojisinin etkisi altında kalan Untung ve arkadaşları Ordu'nun bir kısmıyla birlikte harekete geçerek, Çin eğilimli bir darbeye teşebbüs etmişler, böylece hem kendilerinin hem de partinin mahvına

sebebiyet vermişlerdir. General Nasution'un seçkin Siliwangi birlikleri tarafından bastırılan darbeye, Komünistlerin, Sendikalar ve Komünist eğilimli öğrenci kuruluşları dahil tümüyle katılmasına rağmen, Endonezya Komünist Partisi sorumluluktan kurtulamamış, parti, kendisini yönetimden uzaklaştırmak için fırsat kollayan sağcı ve dinsel grupların oyununa gelip, Çin'in katı ideolojisine fazlaca bel bağlayan aşırı unsurlarının giriştikleri hareketi, eğine ender rastlanan bir şekilde, bazı kaynaklara göre 500 bin kurban vererek son derece pahalı bir biçimde ödemıştır. Pravda'nın o günlerde "Sektarizm ve politik maceracılık" olarak nitelediği darbe sonucu kadroları yerle bir edilen PKI bugün yönetimin faaliyetini yasaklamasından sonra sıfırdan başlayarak, Belçika'da yayınlanan Çin eğilimli "Halkın Sesi" gazetesine göre "Silâhlı çatışmanın, uzun ve çetin" yolunu seçmiştir.

Başkan Sukarno engelini ortadan tamamen kaldırmak için son hazırlıklarını tamamlayan yeni Endonezya rejimi, ekonomik güçlüklerini yenmek amacıyla, Birleşik Devletlere yakınlaşmanın yollarını aramaktadır. Suharto-Malik-Sultan Hamengku Bowono yönetimi bir yandan böyle bir yakınlaşmanın gereklerini - geleneksel anti emperyalist politika çizgisinden ayrılmak vb. - yerine getirirken, öbür yandan ülkede yeniden güçlenebilecek sosyalist hareketlere karşı dinsel grupları istim üzerinde tutmaktadır. Üçlü yönetimin, Faysal'ın İngiltere ve Amerikan esinlenerek Ortadoğu'daki Sosyalist gelişmeyi durdurmak a-

macıyla ortaya attığı "İslâm Pakı"nı hararetle desteklemesi ve bu tasarıya daha ilk anlardan itibaren bütünüyle katılmasının nedeni de esasen budur. Endonezya, bağımsızlık savaşının doğal sonucu olarak Uzakdoğuda anti-emperyalist tarafsız bir politikanın Bandung'tan bu yana yıllarca şampiyonluğunu yaptıktan sonra, şimdi, Ulusal Birliğe, Üçüncü Dünya'ya, antiemperyalist savaşa yüz çevirerek, Batılı büyük güçlerin bütünüyle etkisi altına girecek "Filipin Uşulü" bir demokrasi olma yolundadır.

AMERİKA

■ Başkan Johnson'un "adamı" Bobby Baker mahkûm oldu

SENATO Demokrat çoğunluğunun eski sekreteri ve Başkan Johnson'un adamı Bobby Baker, önceki pazar federal bir vergi kaçakçılığı mahkemesi tarafından hırsızlık ve dolandırıcılıktan suçlu görülmüştür. Baker'in suçları arasında 300 Bin Türk Liralık vergi kaçakçılığı ile iki banka direktörünün 670 Bin Lira "Para sızdırma" olayı da yer almaktadır. Onbir "siyah" ve bir "beyaz"dan kurulu jürinin suçlu gördüğü Bobby Baker, böylece 48 yıl hapis ve 470 Bin Lira para cezasına çarptırılacaktır. Bununla birlikte, 50 Bin Liralık nakdi kefalet yatıran ve ortalıkta serbestçe dolayan Bobby Baker hakkında mahkeme henüz tutuklama kararı vermemiştir.

YANILIYORSUNUZ BAY SCHLESINGER

ve Joan Baez misali Amerikan siyasetine ve ırkçılığına seslerini yükselten kişiler olursa. Yok chalk türkülerini deyinirli siyah türkücüler ve caz müziği için kullanıyorsanız, bu bütünü yersizdir. ırk ayrımının hincini taşıyan bu sanat kolu, Amerikan sistemine baş kaldıran ister bilinçli ister bilinçsiz bir sanat türüdür.

4 — Realist romancılarınıza hayranlıktan dem vurmak size düşmez, bay Schlesinger, Hemingway de Steinbeck de, önemli eserlerini İkinci Dünya Harbinden önce yazmışlardır. Amerikan hegemonya denemesi devrinde ise, yani İkinci Dünya Harbinden sonra, büyük realist eser yaratamamışlardır. (Hemingway'ın intihar ettiğini unutmadık ve yine unutmadık ki, Küba'da evi, Kastro tarafından müze hâline getirilmiştir.) Kısırlaşmış Steinbeck'e Yevtusenko'nun Vietnam üstüne yazdığını da gördük, Steinbeck'in verdiği yürekler acısı mektubu da okuduk. (Amerikan yazarı şimdi Saygon'dadır, askere alınmış oğlunun yanına gitmiştir, umut ederiz ki gerçekleri görüp anlar da, yurduna yararlı olur.) Faulkner'den de söz açmak gerekiyor. Bu yazar ilginç eserler vermiş, korkunç Güney Bışkilerini yansıtmış, Amerika'nın hiç de içler acısı olmayan bir yönünü anlatmıştı. O gün bugün, Amerikan romanı ağır bir duraklama içindedir.

5 — Dil bilginlerinizi tanıyor ve seviyoruz. Bunlar Naziler'den kaçıp Amerika'ya göç etme zorunda kalmadan önce, uzun süre Türkiye'de kalmışlardır. Leo Spitzer ve Auerbach gibi bilginler, gerçekten önemli kişilerdi, ne var ki, Amerikalı değillerdi. Avrupa'dan ithal ettiğiniz bilginlere, Amerikan etiketi yapıştırılmaktan vazgeçerseniz, daha doğru olur.

6 — Kahyor «şuyunuz buyumuza dediğiniz şeyler. Bakın bu doğru, şuyunuza buyumuza, hele bunlara hayranız, her ulus gibi güzel taraflarınız var elbette. Şaka bir yana, en olumlu yönünüz, gençleriniz arasında beliren uyanıktır. Vatanlarını haksız eylemlere girdiğini anlamak, bu eylemlere karşı durmak, Amerikan gençlerinin kahredici çilesidir. Amerikan «bolluk toplumu», onu kten içe kemiren haksızlıklar, sömürme

eğilimleri ile dolu. Amerikan toplumu pırl pırl oyuncaklarına rağmen, başarısızdır, kofluğunu örtmek için, kendinin de inandığı yaygaralar yükseltiyor, çingiraklar çalıyor, ırk arabalar sürüyor, terlerini klinekslerle siliyor, boşluğu doldurmak için zaman zaman silâha sarılıp, önüne gelene kurşun sıkıp adamı öldürüyor, (nedir o sebebsiz, sıram sıram cinayetler!).

Bay Schlesinger, yazımın arta kalan kısmında «modernlik» kavramı üstünde duruyor, Amerika'nın bu yolda öncülük ettiğini söylüyor, Avrupa'nın aynı döneme girdiğini ekliyor, bir asır gecikme ile Asya'nın da bu noktaya geleceğini düşünüyorsunuz. Kimi alanda, «Avrupa'nın liderliği ele geçirmeye başlayacağı» günler uzak değildir, diyorsunuz. Dahası, sinema sanatında bunun gerçekleştiğini bile söylüyorsunuz.

Size göre bu, «Atlantik dünyasına» bir başarısı sayılmalıdır.

Size bu «yenilik», sosyalist ülkelere de sızmaktadır. Size göre sosyalist ülkelerin gençleri «Batılı» çağdaşların erdiği imkânları arzu ve gıpta ile izlemektedir. Beatles plakları, Fellini ve Godard'ın filmleri, elektronik müzik, Pop sanatı, gerçekçilik akımı, hattâ marihuana ve LSD'ye «Arzu» ve «gıpta» konusuymuş bunlar, sosyalist ülkelerin gençleri için... Böylesi danışma ve danışmanlarla yönetilen bir ülkenin başkanlarına acımamak elde değil. Tıngır mungur İngiliz Beatles'lara mı, İtalyan Fellini ve Fransız Godard'a mı gıpta edecekmiş gençler... (Kızım bu iki sinemacıyı neden benimsiyorsunuz bay Schlesinger? Bisi de kapitalist düzenini sert yargılarıyla eleştirmiyorlar mı? Size ne bunlardan?) Elektronik müzik kimi ve neden büyüleyecekmiş bay Schlesinger? Elektronik müzik, tıpkı elektronik olmayan müzik gibi, herkesin kullanabileceği bir araç... Pop sanatının yapıtları ise, pekâlâ biliyorsunuz, size karşı geri tepmiş bir silâhtır. En başlıca Pop'cular, takım taklavatlarını Vietnam harbine karşı kullanıyorlar, üstelik «gıpta» edilecek bir eserleri de yok ortada.

Gerçekçilik akıma gelince, artık onu da elçabuk-

luğu marifet, üs haline getirmeğe kalkışmayın kuzum. Az gelişmiş de olsak, gerçekçilik tarihini bu kadarlık biliriz, bay Schlesinger!

Marihuana (esrar) ile LSD'ye gelince... Dalga cinsleri altında toy Amerikalı dostlar, öncelikle koca Asya'ya bırakınlar. Marifetse eğer, «yapmacık cennetlere» alandında Galata esrar tekkeleri bile birer uyusturucu madde akademisidir.

Fırsat düşmüşken ilginç bir noktaya değinelim. Amerika'da uyusturucu maddelere karşı bu ani ilgi, bu şatafatlı reklâm, bu bayram havası neden? Amerikan üniversitelerinde el altından körüklenen bu merak, «teach ins» denilen ilericî toplanmalar başlamasından sonra baş gösterdi ne hikmetse... Sanki siyasi uyanış baltalamak isteyenler varmış gibi geliyor insana. Pürten Amerika, birdenbire açık saçık dergilere, kolejlere seks partilerine, LSD oturumlarına göz yummuş. Yalancılıktan sakınma gösterilerine rağmen, baaa, bu taşkınlıkları gerçekte desteklemiştir. Siz de bay Schlesinger Marihuana ile LSD'nin, Amerikan gençlerine olduğu gibi, Sosyalist ülkelerin gençlerine «gıpta» ve «arzu» vereceğini sanıyorsunuz. Biz, az gelişmişlere de, çağdaşlık namına, herhalde uygun görüyorsunuz bu yenilikleri... Elbette ki Amerika'nın Napalm ateşi yağdıran uçaklarında, duygusuz, bilinçsiz, şaşkın gençler bizim Pentagon'a. Bir düğmeye basmakla binlerce Vietnamlı köylüyü yakacak cinsten bir ruh boşluğu yaratmamız lazım. Naziler bu çesit davranışları bir ırk mistisizmi ile körükliyorlardı, sizler yakın «hiçliği» seferber ediyorsunuz. LSD, içki, ne olursa olsun da, delikanlılar sosyalizm şeytanlarından âzâd olsunlar...

Aldanmıyorsunuz bay Schlesinger, bizim kültür anlayışımızla sizin kültür anlayışınız arasında hiç bir yaklaşıma olmayacak. Siyasette olduğu gibi kültür alanında da oyunu kaybettiniz. Çağdaşlık, milli bağımsızlık ve sosyalizm düzeyinde gerçekleşecektir.

Rosca kabu,

ABDİN DİNO

- Ötügen Tolstoy'u bastırtmıyor
- Pasternak ve O Günler
- Mariana Pineda İspanya'da yasak

■ Tolstoy, Adnan Ötügen'in elinden yakasını kurtaramamaktadır

MAO'nun Çin'de Kızıl Muhafızların burjuva eğilimli buldukları için yayınlanmasına, okunmasına karşı çıktıkları Tolstoy, Demirel'in Türkiye'sinde de ünlü Kültür Müsteğarı Adnan Ötügen'in elinden yakasını kurtaramamaktadır.

Millî Eğitim Bakanlığının imzasını taşıyan 28.6.1961 tarihinde yazılmış bir yazıyla Tolstoy'un ünlü bir eserinin çevirisi ünlü bir çevirmene verilmiştir. Çevir-

men, eserin birinci cildini tamamlamaya 1965 yılının ocak ayında Tercüme Bürosu'na teslim etmiştir. Ondan sonra ne bir ses, ne bir nefes! Çevirmenin 10.3.1966 tarihli müracaatı üzerine Tercüme Bürosu, 22.4.1966 tarihli cevabında, birinci cildin yayınlanmasına 12.11.1965 tarihli Tercüme Bürosu toplantısında karar verildiğini bildirmiştir. Yani eser, yayınlanmak üzere, on beş aydır Millî Eğitim Bakanlığı ilgililerinin "mucip"ini beklemektedir!

Dostoyevski'nin, Tolstoy'un mevcudu kalmayan birçok eserinin ikinci baskıları yapılmamaktadır. Bunların arasında Suç ve Ceza, Karamazov Kardeşler, Diriliş gibi dünyaca ünlü eserler vardır. Budala'nın birinci cildi yayınlanalı yıllar geçtiği halde ikinci cildi hâlâ yayınlanmamıştır.

Kültür Müsteğarı Adnan Ötügen, bu kültür korkusunun sembolü haline gelmiştir. Nitekim Tercüme Bürosu üyeleri, yapılan müdahaleleri ve baskıları protesto etmek için, istifa etmekten başka çare bulamamışlardır.

Aynı Adnan Ötügen, 1942 - 1947 yılları arasında, Millî Eğitim Bakanlığında Neşriyat Müdürü görevinde bulunmuştur. Ve önemli Rus klasiklerinin çoğu bu yıllarda yayınlanmıştır. Nitekim "Klasikler Bibliyografyası" adlı kitabının önsözünde, "1940 - 1948 yılları içerisinde Türkçemize çevrilen ve cilt sayıları 624 olan 541 eser" in 21 dil grubuna ait olduğunu, rus klasiklerinin dördüncü geldiğini kendisi belirtmektedir. Aynı önsöz'de "Hasan Ali Yücel bu eserlerin yayınlanması işine büyük önem vermiştir, esasen fikir

Kitaplar

- 6 No. lu KOĞUŞ
A. Çehov, Çev. Hasan Âli Ediz
(H. Â. Ediz'in Çehov hakkında geniş bir önsözle ikinci baskı)
Remzi Kitabevi, 160 sayfa, 5 lira.
- ÇİN'DE SOSYALİZMİN KURULUŞU
J. Charrière, Ch. Bettelheim, Çev. Kenan Somer
İzlem Yayınları, 115 sayfa, 5 lira.
- DÜNYAYI SANSAN 10 GÜN
John Reed, Çev. Rasih Güran
(1917 Ekim ihtilalinin ilk günlerinin hikâyesi)
Ağaoğlu Yayınevi, 320 sayfa, 12,5 lira.

Tiyatrolar

- KARTAL TEKMEŞİ : Ulvi Uraz Topluluğu
- KURBAN : Gülriz Sururi - Engin Cezzar Tiyatrosu
- YER DEMİR GÖK BAKIR : Dormen Tiyatrosu
- YOLCU : Ger Ar Tiyatrosu

Bale

- SYLVIA
Leo Delibes
Devlet Balesi (Ankara)

Bilgi Yayınevi

- DİLLERİ VAR BİZİM DİLE BENZEMEZ
Cevdet Kudret
(İncelemeler) 5 Lira.
- YUNANLI BİR KIZ ARANIYOR
Dürrenmatt — A. Göktürk
(Roman) 5 Lira.
- ÇAĞDAŞ SİNEMANIN SORUNLARI
André Bazin — Nijat Özön
(İncelemeler) 7,5 Lira
- ON KISA OYUN
Türkçesi: Ülkü Tamer
6 Lira
- SESSİZ BİR ÖLÜM
Simone de Beauvoir — Bilge Karasu
(n) 4 Lira
- İVANOV
Anton Çehov — Atıf Behramoğlu
(Oyun) 4 Lira
- BÜTÜN GÜN AĞAÇLARDA
Marguerite Duras — Salâh Birsel
(Oyun) 4 Lira

BİLGİ YAYINEVİ
YENİŞEHİR - ANKARA
(Ant: 55)



Geçen yılın en başarılı kadın oyuncusu seçilen Gülriz Sururi, bu sezon da Güngör Dilmen'in Kurban adlı oyununda, büyük başarı gösteriyor. Gülriz Sururi bu oyunda, üstüne kuma gelen bir Anadolu kadının isyanını çok ölçülü ve etkili bir oyunla ortaya koyuyor. Yandaki resimde Gülriz Sururi oyunun bir sahnesinde görülüyor.

ve teğebbüs de kendisindir." demeyi de ihmal etmemiştir.

Bugün, Türkçede ilk tercümenin yayınlandığı 1862'den 105 yıl sonra; İttihat ve Terakki'nin Maarif Nazırlığına bağlı bir Telif ve Tercüme Encümeni kurarak devlet eliyle çeviri çalışmasına giriştiği 1912'den 55 yıl sonra; zamanın seçkin aydınlarından 186'sının katıldığı 1-5 Mayıs 1939 Birinci Neşriyat Kongresi'nden sonra; 1940 yılında başlayan "Dünya Edebiyatından Tercümeler" girişiminden 27 yıl sonra bu çok önemli ve yararlı çalışma, kültürden korkan kişiler eliyle baltalanma yoluna girmiştir. Söz konusu olan eserler, yalnız rus klasikleri değildir. Nebil Otman'ın yaptığı çeviriler de, çevirmen "arı dil" kullanmak suçunu işlediği için, geri çevrilmiştir. Can Yücel'in bir çevirisi ve Tercüme Bürosu'ndan çıktığı halde Bakanlıkça yayınlanmamaktadır. Peki, ne yapar bu Adnan Ötügen?

Babıâli'den çıkarken, Millî Eğitim Bakanlığının kitap satış yerinin vitrinine hiç dikkat ettiniz mi? Vitrinde boy boy Ne-

cip Fazıl'lar, Peyami Safa'lar Veddi Bürün'ler Selâhattin Ertürk'ler, Tarık Buğra'lar, Arif Nihat Asya'lar... Ha, bir de Osman Halûk Alpander imzalı bir kitap var, biraz arkalara konduğu için ilk bakışta pek görülüyor: YENİ İLMÜHALİ..



■ Pasternak O Günler'de dar bir çevrede Sovyet sanatçılarını anlatıyor

SESSİZ sedasız yayımlandı Pasternak'ın "O Günler". Şairlerin değişmez alınyazıları olsa gerek şiirlerinden önce, şiirlerinden çok hayat hikâyeleriyle, haklarında yazılanlarla tanınmaları.

Pasternak için de böyle oldu. Şiirlerini görmeden, şair kişiliğini tanımadan önce, çok tartışmalı bir konu olan Doktor Jivago bir yana bırakılırsa - Ehrenburg'un Yeni Dergi'deki anı-

CEP DERGİSİ

1 Şubat tarihli 4. sayısını her zamankinden daha ilgi çekici yazılarla çıktı. Fikihonov'un Enver Paşa'nın ölümünü anlatan hikâyelerini okuyunuz.

Varlık Yayınevi - 3 lira

(Ant: 62)

BİLGİ YAYINEVİ SUNAR

ON KISA OYUN

Türkçesi: Ülkü Tamer
6 Lira

Bilgi Yayınevi - Yenişehir
ANKARA

(Ant: 53)

UCUZ ve KALİTELİ

Sovyet - Roman -
Fransız Klâsik
Long Playleri

30 - 35 - 45 T.L.

SERGI PLÂKEVİ

Büyük Sinema için, YENİ-
ŞEHİR - ANKARA

(Ant: 56)

MALTE LAURIDS BRIGGE'NİN NOTLARI

Rainer Maria Rilke
7,5 Lira

DE YAYINEVİ

(Ant: 61)

YENİ DERGİ

Şubat 1967

Nâzım Hikmet'in Suçsuzluğu Özel Sayısı

İncelemeler, yazılar ve şairin mahkemeler sırasında evine yazdığı 40 mektup
De Yayınevi, Vîlâyet Han,
Cağaloğlu

(Ant: 64)

Filmler

- **BEKLEYİŞ**
Gunnar Höglund
Emek Sineması
- **HAIN KURTTAN KİM KORKAR**
M. Nicol
Atlas ve Konak Sinemaları

Dergi

- **YENİ DERGİ**
Nazım Hikmet'in Suçsuzluğu Özel Sayısı
Şubat 1967, 5 lira.

Konserler

- **KONTARSKY İKİLİSİ**
Piyano Resitali
7 Şubat, 19.00 - Saray Sineması

Sergi

- **FİKRET OTYAM**
Fotoğrafla Gide Gide - Anayasa Diyor ki
Türk Alman Kültür Merkezi

lar'ından tanıdık onu. Ondan kısa bir süre sonra yayımlanan *O Günler* (Pasternak'tan çeviren, Melih Cevdet Anday, Nobel Yayınları, 1966) ise bir otobiyografik denemesi. Kitap dikkatle okunur, son elli yılın olaylarını, tanıdığı sovyet sanatçıların - çok dar bir çevrede - anlatırken Pasternak'ın kullandığı ölçü yakalanabilirse *Doktor Jivago*'nun nasıl ilk yıllarındaki devrimci coşkusunu yitirmiş bir ruh hali içinde yazıldığı daha kolay anlaşılacaktır.

Bir yerde, "Hep olduğu gibi, ilk çocukluğumdan beri mistisizme, kör inançlara yatkındım ve kaderden medet umardım" diyor. (S.25)

"... köyeye çekilmişliği ve loşluğu olmayan yaşam, bir aynanın parlaklığında yansıyan yaşam anlaşılır birşey değildir benim için" diyor. (s. 72)

Bütün bunlar bir yerde Ehrenburg'un "... kendisine yakın olarak sadece kendisini bildiği için toplumun dışında yaşamış bir insandı" ya da "... toplum, Pasternak'ın içinde yaşadığı dünyanın duvarlarının dışındaydı" gibi sözleriyle çakışmaktadır.

"En önemli ve başlıca yapıtı" saydığı *Doktor Jivago*'ya gururla yaslanarak, "Şimdiye değin yazdıklarımın yitip giden dörtte üçünü geri getirmek için



Talat Aydemir'in Hatıralarının 'Tamamının Birinci Cildi Çıktı'

Kitapçılarda bulunur

Fiatı: 15 Lira

MAY Yayınları

(Ant: 65)

parmağımı bile oynatmak istemem" diyen Pasternak bu kadar mı, diyor insan kitabı bitirince. Kendine rağmen bu karcık mı Pasternak?

Ya *Teğmen Schmidt*? Ya 1905? Ya savaş yıllarında yazdığı vatan şiirleri, savaş şiirleri? Mayakovski'nin "gerçek bir deha" dediği Pasternak'ı ne salt politik ne de salt sanatçı tekniği yönünden değerlendirmek yanlışına düşmemek için tanımamız gereken çok şey var daha.

Hepsinden önce şiirleri tabii.

MEHMET DOĞAN

KISA... KISA...

- İspanyol sansürü. Federico Garcia Lorca'nın *Mariana Pineda* adlı oyununun temsilini yasaklamıştır. Eser, Lorca'nın öldürüldüğü iç savaşın sonra, İspanya'da ilk defa oynanacaktır.

Mariana Pineda, 19. yüzyılın özgürlük savaşlarında, cumhuriyetçilerin bir bayrağını işlediği için, ölüme mahkûm edilen ve öldürülen Granada'lı bir genç kızın hayatını anlatmaktadır. Mariana Pineda, ölümlünden sonra, cumhuriyetçi sanatçıların ve yazarların esinlendikleri bir sembol haline gelmiştir.

İspanyol sansürçüleri, eseri sahneye koyacak olan Alfredo Magnas'a, bir şartla eserin oynanabileceğini bildirmişlerdir: Mariana Pineda, cumhuriyetçilerin bayrağı yerine monarşistlerin kırmızı sarı bayrağını işleyecektir!

- Yeni romanın teorisyeni Alain Robbe Grillet "Geçen yıl Marienbad'da" ve İstanbul'da çevirdiği *L'introuvable* filminden sonra şimdi de *Trans Europe Express* adlı yeni bir film yapıtı. Film görünüşte polise bir kurdela biçimindedir. Gangsterler, polis emrinde orospular, iki tarafa çalışan çete reisleri, oyunun başlıca kişileri; kovalama, esrar kaçakçılığı, ırza geçmeler, striptiz, cinayet de başlıca olaylardır. Fakat bütün bu öğeler filmde Grillet'in zengin muhayyilesine göre bambaşka bir bileşim içinde ve yapıtını bir hümaristik açıdan sunulmaktadır. Max Ophüls'ün "Filmcilik güzel kadınlara güzel şeyler yaptırmak sanatıdır" kuralına uyan Alain Robbe Grillet baş oyuncusu Marie France Pisier'yi bu kurdelada bir hayli soymaktadır.

BİR EĞİLİM ÜZERİNE

Selâhattin Hilâv

PAPİRÜS dergisinin Ağustos sayısında, ilgi çekici bir başyazı yayımlanmıştı. Olaylar bu yazıyı yeniden hatırlattı bana. Yazar, son zamanlarda edebiyatımızda ve özellikle tiyatromuzda görülen bir eğilimi; Yunan Mitolojisine yönelmek eğilimini eleştiriyor ve haklı olarak şöyle diyor: «Yunan Mitolojisini kendi mitolojimizmiş gibi işlemek gereksiz olduğu kadar sakıncalı bir iştir de.»

Sanat alanında beliren bu tutumun temelinde, bütünüyle dile getirilmemiş olmakla birlikte, yıllardır, çeşitli biçimlerde savunulan bir tez yatmaktadır. Bu tezi şöyle özetleyebiliriz: Eski uygarlıklardan ve özellikle Yunan uygarlığından artakalan bir takım törelere ve kültür unsurlarına bugün Anadolu'da hâlâ raslanmaktadır; bu kaynaklara dönmek, bir kültür rönesansı yaratmamızı ve hem halkımıza hem de evrensel sanat eserine ulaşmamızı sağlayacak bir yoldur. Bu tezi ileri sürenler, Yunan sifelerinin ve sanat eserlerinin kalıntıları yanında hâlâ ilkçağ yaşayışını sürdüren köyleri de görece kadar gerçekçidirler. Hele bu kalıntılara revâ görülenler sözkonusu edilince, kızgınlığını ya da üzüntüsünü saklayabilecek tek aydın yoktur, sanırım. Öyleyse?

ESKİ Yunan toplumu ile Anadolu Türk toplumu arasında, sosyal yapı açısından bir benzerlik ve süreklilik olduğuna savunmak güçtür. Gerçekten de, köleci düzenin en iyi örneklerinden biri olan Yunan toplumu ile, dağınık ve içine kapalı köyler üzerinde yükselen merkezi bir devletten ve bu devletin taşıyıcısı olan bir sınıftan teşekkül eden geleneksel Anadolu Türk toplumu arasında bir ilişki kurmak imkânsızdır. Bundan ötürü, eski bir sosyal yapıdan artakalan ve coğrafi ilişkilerden dolayı yaşamaya devam eden kültür unsurlarının taşıdığı anlamı ve önemi, soyut olarak değil, Anadolu Türk toplumunun sosyal yapısı ve bu yapının yarattığı insanın somut manevi dünyası içinde değerlendirilmemiz gerekir. Önemli olan, şehirlerden yetişerek ve belli bir eğitimin geçerek, bizim gibi, Batı dünyasına ve onun kökünde yatan Yunan kültürüne hayranlık duymak zorunda kalan okumuşlar için değil; somut Anadolu insanı için, bir Yunan efsanesinin ne gibi bir önem taşıdığını ve ne ölçüde ilgi çekebileceğini kestirebilmektir. Anadolu'da, ardarda boy gösteren uygarlıklar, düz bir gelişme çizgisi üzerinde yer almayan farklı ekonomik ve sosyal yapılara dayandıkları için, Batı'da görüldüğü gibi, sürekli ve kendini gittikçe aşip zenginleşerek gerçekleşen bir gelişme değil, kesintili bir değişime göstermişlerdir. Bu bakımdan, Anadolu'da coğrafi ilişkiler yüzünden, bir uygarlıktan ötekine kalmış olan kültür unsurlarının, ancak o "öteki" uygarlığın ve toplumun sosyal bütünü içinde somut ve gerçek bir anlam taşıdığını unutmamalıyız. Başka bir deyişle, bu unsurlar daha önceki an'am ve önemlerini kaybetmiş haldedirler. Halka ulaşacak bir sanat eserinin, bu çeşit kalıntıları, kazanmış oldukları yeni görünüş ve öz içinde ele alması ve değerlendirmesi gerekir. Bu ise, kaynağı olduğu gibi ele almaktan bütünü farklı bir iştir.

EVRENSELLİĞE gelince... Basit ve apaçık bir düşünceyi; herkesçe bilinen ama belki de bu yüzden unutilan bir düşünceyi hatırlatalım: sanat eserinde, evrensel, ancak özelden (tekelden - cüziden) geçilerek varılır. Evrenselliğini kabul ettirmiş bir kültürden ve bu kültürün ürünlerinden söz açarak ya da onlara benzer eserler ortaya koyarak, mekanik bir şekilde evrenselliğe varılabileceğini sanmıyoruz. Çok daha iyi bildiğimiz, çok daha derinden yaşadığımız ve daha da derinleştirerek kavramak zorunda olduğumuz özelliklerimiz, bizi evrensel götürebilecek biricik yoldur.

Türkiyenin Tek Sosyalist Kitabevi

SERGI KİTABEVİ

Büyük Sinema içi. YENİ-ŞEHİR - ANKARA

(Ant: 57)

BİLGİ YAYINEVİ SUNAR

IVANOV

Anton Çehov - Ataoğlu Behramoğlu

Oyun: 4 lira.

Bilgi Yayınevi - Yenışehir ANKARA

(Ant: 54)

KADIN VE SOSYALİZM

August Bebel
Sabiha Zekeriyâ

Bu kitapta ayrıca
TÜRK TOPLUMUNDA KADIN SORUNU
Yazan: Evine Dinçer
II. Cilt: 7,5 I. Cilt: 5 Lira.
TOPLUM YAYINEVİ, Uluş - ANKARA

(Ant: 59)

SERGI

Tüm Toplumcu yayınları bulabileceğiniz tek

KİTABEVİ

SERGI KİTABEVİ -
Büyük Sinema içi YENİ-ŞEHİR - ANKARA

(Ant: 58)

BEKLENEN KİTAP Dünyayı Sarsan On Gün

çıktı

Yazan: John Reed

Türkçesi: Rasih Güran

AĞAOĞLU YAYINEVİ, Ankara Cad. 37/7

(Vilâyet Karşısı) İstanbul
Tel: 27 73 37

(Ant: 60)



Tural, Demirel ve uykusuz gece!

GENELKURMAY Başkanı Or-
general Tural'ın kendisini
«Muktedir Lider» ilan eden e-
mirnamesinin ve Başbakan De-
mirel'in de demokratik düzeni
tehdit eden bu emirnameyi sa-
vunmasının yankıları Türk ba-
sınında geçtiğimiz hafta da de-
vam etti.

Yeni Gazete'nin yaptığı bir ik-
tibasa göre Türkiye'deki durum
yabancı gözüyle «D» Tele-
graph'da şöyle yorumlanıyordu:

«Demirel iktidarı ele geçir-
dikten sonra aylarca mak-
amında sallantıda idi. Türki-
ye'de hâlâ siyasi ihtilâflarda
son hakem olan ordu, idam
etmiş olduğu diktatör politi-
kacının genç halefine şüp-
heyle bakıyordu. 1966 sonla-
rında çok gergin bir devre,
ordu bir kere daha siyasi ha-

yata müdahale etmek üze-
reyken, Demirel ile Genel-
kurmay Başkanı Tural ara-
sında aşikâr bir uzlaşma ile
sona erdi.»

1966 sonbaharında Türkiye'nin
bir askeri darbe tehlikesi atlattığı
yolunda İnönü ve Demirel
tarafından yapılan imalar, bir
yabancı gazeteci tarafından da
böylece doğrulanmış oluyordu.

Ne var ki, Akis Dergisi, İn-
önü'nün beyanlarına rağmen, az-
keri darbe teşebbüsünü kesin-
likle reddedererek şöyle diyordu:

«30 Kasım'ı 1 Aralık'a bağ-
layan gece, hattâ o sırada
bir kaç gece Ankara'da bazı
politikacıların - bilhassa 14-
lerin CKMP kanadının ve
TIP mensuplarının - ve bazı
gazeteci yazarların - bilhas-
sa aşırı solcu veya Tural'la
arası bozuk olanların evle-
rinde yatmadıkları doğrudur.
Bunun sebebi de, gösterilen
sebeptir: Bir askeri darbenin
ilk anında kimvurduya git-
memek! Fakat ne o gece, ne
başka bir gece hiç bir darbe-
nin teşebbüsü dahil olmamış-
tır ve bilinen, böyle bir teşeb-
büsün de planlanmadığıdır.»

Darbe söylentilerini ilk orta-
ya çıkartanların ve onların ya-
kınlarının ünlü emirnamesinin a-
çığa çıkmasından sonra bu söy-
lentiyi reddetmeleri üzerine Cum-
huriyet Savcılığı, bir hafta önce
bu konuda bir fıkra yazan Çe-
tin Altan'ı tek ihbarcı kabul e-
derek kendisini için içyüzünü
açıklamak üzere savcılığa ça-
ğırdı.

Niçin olmasın?

Komünizmle savaşın bun-
dan sorumlu ve geniş yet-
kileri olan bir Bakanlık
tarafından yürütülmesi ge-
rekdir, bunun adı «Komü-
nizmle Savaş Bakanlığı»
olacaktır. Hastalıklarla, â-
fetlerle, hırsızlıkla, eşkiya-
lıkla savaşan Bakanlık ol-
tur da onlardan daha kor-
kunc ve tehlikeli olan Ko-
münizmle Savaş Bakanlığı
niçin olmasın?

KADIRCAN KAFLI
(Tercüman - 3.2.1967)

SATILIK MATBAA MAKİNESİ

1. Augsburg Fabrikası'nın 82 X 114
 2. Johannesburg Fabrikasının 83 X 95
- boyalarında halen işletilmekte olan eski Alman sağlam
makinelere 50'er Bin lira ile satılıktır.

İstanbul'da Sirkeci'de

TAN GAZETE VE MATBAASI'NDA

ŞEF BAY NATİK'A MÜRACAAT

(Ant: 66)

haftanın karikatürü



— Kolay iş değil... Koskoca devleti iki kelime ile idare
ediyoruz... (Turhan Selçuk - MİLLİYET)

Bir kurban

Çetin Altan'ın darbe teşebbüsünden bahsetmesi ve Tural'ın emirnamesini tenkid etmesi de Tural ve Demirel'in çevresinde geniş tepki yaratmış ve bütün şimşeklerin onun üzerinde toplanmasına sebep olmuştu. Anlaşılan muktedirler bir kurban istiyordu ve bu kurban da Çetin Altan'dı. Nitekim iki gün sonra da Çetin Altan'ın dokunulmazlığının kaldırılacağı haberi gazetelerde yer aldı. Bir kısım basın da Çetin Altan'ın yazılarını ele alarak dokunulmazlığının kaldırılması ve tutuklanması için hava hazırlıyordu.

Yeni Gazete'de Hikmet Bil, Çetin Altan'ın yazılarından pasajlar alarak onun komünist ihtilâli istediğini ileri sürüyor ve «İşte şimdi Türkiye'de bu gerçeği meydana serenlerle gocu-
nanların çekişmesi başlamak üzere... Umalım ki bu çekişme, kötü niyetlileri milletin gözleri önüne teker teker sermeye yararsın... Kimin gerçek sosyalist, kimin de gerçek komünist olduğu artık meydana çıksın...» di-yordu.

Hatırlayın!

Bugün Gazetesi'nde Refik Öz-
dek ise «Bizde demokrasi adına
demokrasiyi, başka bir deyim ile
hürriyet adına hürriyeti katlet-
mek isteyen bazı milletvekilleri,
kanunlarımızın suç saydığı fi-
kirleri yaymak, bir köylü ve işçi
ihtilâli meydana getirerek me-
vcut rejim ve düzeni yıkmak için
var güçleriyle çalışıyorlar ve bu
suçu işlerken parlamento üyesi
olmanın verdiği dokunulmazlık
hakkına sığınıyorlar» diyerek

bunların partilerden ihraç edil-
melerini, ihraç edilmedikleri tak-
dirde partinin kapatılmasını ist-
tiyordu.

Bu-a karşılık Çetin Altan ise,
Akşam Gazetesi'nde kendisine
karşı hazırlanan tertiplerin iç-
yüzünü birer birer ortaya koyar-
ak okurlarına şöyle sesleniyor-
du: «B* yerde yazılarım çıkmaz
olursa, arada sırada eski yaz-
dılarımı hatırlayın. Hepsinde
de haklı, hem de sapına kadar
haklı yazılardır onların. Kırk
yaşıma kadar o yazılar beni ya-
şattı. Ben de o yazıları yaşat-
mak için hayatımı kendilerine
armadım...»

Karşıyız!

Çetin Altan'ın bu yazısının ya-
yınlandığı Akşam Gazetesi'nin
aynı sayfasında Doç. Vural Sa-
v'ın «Sosyalizme İçin Karşı-
yız» başlıklı yazısı yer alıyor,
bir başka sütunda İlhami Soy-
sal ise, kendisini şöyle savun-
-

yordu: «Süleyman Bey!.. Bilme-
lisiniz ki, sizin çevrenizdekiler
bize ne kadar komünist diye sal-
dırırlar!.. Saldırırsınlar, biz dikta-
törlüğe müncer olacak bütün re-
jimlere öldürme gibi, komünizmin
diktasına da karşıyız.»

Zam ve Zamiye

Kırşehir, Özel

Tekel maddelerine zam
yapıldığı gün doğan ikiz-
lere «Zam» ve «Zamiye»
adı konulmuştur. Kırşehir'-
in Kuşdili Mahallesi'nde
Ümmi Gülsüm adında bir
kadından doğan ikizlerden
biri kız, biri erkektir.

MİLLİYET
(3 Şubat 1967)

Demirel'in sözlerini Yeni Ga-
zete bagyazısında şöyle eleştir-
di: «Demirel'in özellikle ordu
kademelerini yıprattığı iddia olu-
nan çevrelere ihtar niteliğindeki
beyanını olumlu karşılamamak
mümkün değildir. Ancak Baş-
bakan'ın böyle bir ihtar tek
yönü değil, sağ ve sol, her iki
cephede de aşırı uçlara giden
çevrelere yöneltilmesi beklenirdi.
Şte Türkiye'de mutlak anlamda
huzuru sağlamak için böyle ger-
çekçi bir teşhise ihtiyaç vardır.»

Susturamazsın!

Milliyet'te Tefik Erduran ise,
Demirel'in demecini şöyle ce-
vaplandırdı:

«Son demecin gerçek anla-
mı şudur:

— Ben şimdiye kadar kar-
şımda bilinen bazı güçleri art-
tık yamam aldım. İyice kuv-
vetlendim; bundan sonra faz-
la tenkit falan istemem. Sus-
mazsanız sustururum.

Bizim de cevabımız - izni-
lizle - şu:

— Kişileri türlü yollardan
susturabileniz bile tenkitleri
susturamazsınız efendim.
Yanlış ve tehlikeli teşhisler
koyuyorsunuz. Sivil ve asker
bütün vatansever aydınlar
her şeyin farkında.»

27 MAYIS VE AMERİKAN ALBAYI

Bir başka ihtar daha olmuştu o gece. Türk emniyeti ile
zaman zaman işbirliği yapan bir Amerikalı albay vardı o
zaman. Aygün'ün onunla randevusu vardı. Bu teması yap-
mak için Yeşilköy'e gidecek, fakat Amerikalı albayı bula-
mayacak ve maalesef konuşamayacaktı. Oysa Amerikalılar
bu gibi hallerde özür dilemek için telefon ederlerdi.

Aygün'ün Yeşilköy'e gidişi saat 21'e rastlıyordu. İhti-
lâlden sonra ise Aygün'ün bu gezisi gazetelerde «Kemal
Aygün kaçmak üzere İken Yeşilköy yolunda yakalandı» sek-
linde yorumlanmıştı.

Amerikalı albay neden acaba bu randevuya sadık kal-
mamıştı? Kemal Aygün de bu soruya hâlâ bir cevap bula-
mamaktadır.

MİTHAT PERİN
(Haber - 31.1.1967)